Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA



УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 53. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го БЕРЕЗНЯ 1978 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 9, 1978 — No. 53. VOL. LXXXV.

ДИРЕКТОРИ Й ІНСПЕКТОРИ ШКІЛ УКРАЇНОЗНАВСТВА ВІДБУЛИ РІЧНИЙ З'ЇЗД

Ню Йорк (ШР). — Заплянований Шкільною Радою УККА Річний З'їзд директорів та інспекторів Шкіл Українознавства Америки відбув тут свої наради в неділю, 26-го лютого ц. р. о год. 11:30 в приміщеннях Шкільної Ради УККА при 203, Друга евеню. На З'їзд прибули і взяли участь в його нарадах майже всі директори шкіл, які об'єднані Шкільною Радою УККА (34), а також взяли участь 10 інспекторів та присутні гості — педагоги. Стверджується велике заохочення до праці. З'їзд пройшов при жвавій виміні думок і ділових утвердженнях для покращання і підсилення спільної праці над вихованням української молоді. В результаті дискусій і побажань було стверджено що: а). пекучою проблемою є вишколення і підвищення педагогічної освіти учителів, для цього вирішено відбути учительський семінар; б). переорганізувати інспекторат; в). звернути особливу увагу на мову; г). забезпечення й виготовлення підручників; г). поліпшення контактів між учителями, опікунами, батьківськими комітетами та Управою Шкільної Ради.

З'їзд привітав активну діяльність і пляни Шкільної Ради, особливо скликання Всеамериканської Конференції вчителів на червень цього року, висловлюючи бажання до співпраці, як передумову дальшого успіху в розбудові українського Шкільництва в діяспорі.

У Вашінґтоні відзначено 30-ліття Американського НТШ

Вашінґтон. (П.О.). — Осередок НТШ у Вашінґтоні, спільно з Вашінґтонською Групою УВАН, відзначив в дні 19 лютого 1978, Святочною Науковою Конференцією 30-ліття АНТШ і роковини його патрона. Підготовка почалась уже з початком грудня. Виникла проблема приміщення, якого Вашінґтон відповідного не має. Дотепер Засідання НТШ звичайно відбувались у залі Православного Дому. або Української Католицької Семінарії. Тому, що після останнього Засідання були деякі застереження відносно приміщення у Православному Домі, цим разом замовлено залю в будинку „Софії" на 19 лютого, одиноку неділю, найближчу Шевченкових роковин, незайняту імпрезами. Доповідати погодились: проф. Петро Одарченко на тему „Кобзар Шевченка в новому совєтському виданні", д-р Іляріон Калиневич — „Тридцять літ праці Американського НТШ і двадцять літ праці його Осередку у Вашінґтоні", д-р Петро Оришкевич — „Географічні нариси деяких частин України і спостереження, базовані на поїздці у 1977 році".

Конференція почалась в год. 3:15 пополудні. У вступі поінформовано присутніх про Ювілейний Науковий Конґрес, який відбудеться в днях 25 і 26 листопада ц.р., про пересувну виставку видань НТШ, й заохочено молодих науковців вступати в члени Товариства.

У першій доповіді, проф. Петро Одарченко, відомий науковець-україніст, голова місцевої Групи УВАН і дійсний член НТШ, розповів про різні видання творів Шевченка в Україні за останні 50 років. Доповідач звернув увагу на те, що деякі видання Кобзаря були цензуровані (вилучені були твори: „Розрита могила", „Чигирине, Чигирине", „Великий Льох", „Іржавець", та інші твори). Так само мінявся зміст приміток до окремих творів. Деякі твори Шевченка в російському перекладі не відповідали оригіналові. Дб.. ливо опрацьована доповідь тривала 30 хвилин і викликала дискусію.

Д-р Іляріон Калиневич коротко розповів про початки НТШ, а опісля основніше задержався над історією Американського НТШ, наводячи деякі інформації зі статуту, важливіші видання, конференції, фонди, і т.п., та вкінці коротко згадав і про Осередок НТШ у Вашінґтоні, якому у листопаді 1977 року минуло 20 років від заснування. Ця доповідь, яка тривала 35 хвилин, також викликала дискусію, в тому відносно перекладу історії Грушевського на англійську мову, в якій то справі думки були поділені. Слідувала півгодинна перерва.

Остання доповідь д-ра Петра Оришкевича почалась в год. 5:15 і тривала 1 год. 20 хв. У вступі доповідач показав на мапі ті частини України, через які проїздив і вони є охоплені доповіддю, та розповів про їхнє географічне положення а саме: Львів, Олесько, Одесу, Сімферопіль, Кримські гори, Ялту, Лівадію, Алупку, Північний Крим, Гниле море, південь Лівобережної України, Каховський водозбірник, Запоріжжя, Дніпрогес, Київ, Канів, звертаючи у доповіді увагу на краєвиди, природу, клімат і погоду, господарство, мову, історію, культуру (архітектуру, етнографію, літературу, шкільництво, виховання) та державний устрій. Доповідь, яка була записана на ленті, доповнювалась 330 прозірками. Щоби оживити монотонію викладу, додано відповідну музику. Останньою сторінкою Заповіту, при висвітленні пам'ятника Шевченкові у Каневі та хвиль „ревучого" Дніпра, закінчено доповідь.

Україніка в Національній Бібліотеці Австралії

Канберра (АНТ). — З нагоди симпозіюму української мови й літератури в Національному Університеті Австралії окрема делеґація Катедри Центру Українознавчих Студій під головуванням проф. Яр. Рудницького склала візиту Національній Бібліотеці Австралії в дні 23 лютого 1978. В склад делеґації входили: крім голови, проф. гість КУА д-р М. Степаненко, мгр Оля Качан, а від ФУСА А. Жуківський і В. Чекалюк. Делеґацію прийняла директорка Бібліотечни Ресурсів Ю. Баскін. На її руки передано в імені ФУСА три перші публікації: проф. Дж. В. Сімпсона „Україна — походження назви", „Українська мова та її говори" й „Український правопис" (усі з датою 1978 р.). Крім цього затверджено число для майбутніх видань КУА-ФУСА та обговорено можливості співпраці Національної Бібліотеки з Науково-дослідчим Центром КУА в справі підготови першої в Австралії ретроспективної бібліографії україніки за рр. 1948—1978, а потім видавання щорічного показника друків „Україніка австраліяна" за 1979, 1980, 1981 і т. д. в періодичній формі. Обговорено теж справу огляду українських бібліотек на „п'ятому континенті" (церковних, світських, особистих) та постійного постачання українських друків до Національної Бібліотеки, зокрема ж через українсько-австралійські книгарні, напр. п. Фокшана в Мельбурні.

НЕ ЗАБУДЬТЕ ПОМ'ЯНУТИ...



ТАРАС ШЕВЧЕНКО
(Портрет з пам'ятника у Вашінґтоні у виконанні Леоніда Молодожанина)
9 березня 1814 — 10 березня 1861

ЗАПОВІТ

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Вкраїні милій:
Щоб лани широкополі
І Дніпро, і кругі
Було видно, — було чути,
Як реве ревучий!

* * *

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кров'ю
Волю окропіте!
І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим, тихим словом!

Т. Шевченко

Генерал Самуїл Яскілка відходить на емеритуру

Вашінґтон. — Пресове аґентство „Асошіейтед Пресс" інформує, що генерал Самуїл Яскілка, заступник коменданта Морської Піхоти ЗСА, в липні цього року відходить на емеритуру і його пост займе ген. Роберт Барров, дотеперішній комендант відділів морської піхоти, які призначені до Атлантійської військової фльоти.



Генерал Самуїл Яскілка

Як відомо, ген. Яскілка є українського роду; його батьки походять з Тернопільщини. В неділю, 22-го січня цього року, він виступив з промовою на Святі Незалежности в Детройті і при цьому з гордістю підкреслив своє українське походження, доказав своє познайомлення зі славним минулим українського народу та висловив переконання, що такий нарід, як український не може загинути, а навпаки, перед ним світла майбутність.

Ген. Яскілка, найвищий рангою старшина українського роду в збройних силах ЗСА, бо має рангу повного генерала з чотирма зірками, народився 1919-го року в Ансонії, Коннектикат. Закінчивши Університет Коннектикату він в 1942-му році вступив до Морської Піхоти. Під час Другої світової війни, як старшина, брав участь в боях на протияпонському фронті на Тихому океані.

Опісля, Самуїл Яскілка відбував службу в ЗСА та тодішнім французькім Марокко. Під час Корейської війни командував сотнею та був екзекутивним старшиною батальйону. За хоробрість був відзначений кількома медалями.

Відтак сповняв різні відповідальні завдання, служив в бюрі Об'єднаних Шефів Штабу, здобуваючи найкращі признання і відзначення за свої заслуги.

Полковником Самуїл Яскілка став в 1964-му році, а генералом бригади в 1968-му році.

У 1969-му і 1970-му роках служив на відповідальних постах у Південному В'єтнамі, де знову здобув високі військові відзначення.

Повернувшись до ЗСА, ген. Яскілка дуже скоро авансував і в липні 1975-го року був підвищений до ранги повного генерала та призначений на заступника коменданта Морської Піхоти ЗСА.

Сенат заповідає голосування щодо Панамського каналу

Вашінґтон. — У понеділок, 6-го березня, Сенат вирішив, що в четвер, 16-го березня, голосуватиме над одним з двох договорів з Панамою щодо майбутности Панамського каналу, а саме над тим, який стосується невтральности цього каналу. Цей договір передбачає, що навіть після 2000-го року, коли влада над каналом перейшла б в руки панамського уряду, ЗСА відігравали б важливу ролю відносно його оборони і в наглій потребі американські військові кораблі мали б першенство перепливу через нього.

Противники нових договорів з Панамою хотіли запевнити, щоб Сенат — який має ратифікувати ці договори, що їх вже раніше підписали президент Джіммі Картер і панамський лідер Омар Торріхос Геррера — спершу голосував над тим договором, який стосується самого передання влади над каналом у руки панамського уряду, але сенатор Роберт Бирд із Західньої Вірджінії, лідер Демократичної більшости в тій Палаті Конгресу, та сенатор Говард Бейкер, лідер Республіканської меншости, переконали сенаторів, що скоріше треба запевнити, що ЗСА і в майбутньому матимуть право обороняти невтралітет каналу, а щойно опісля голосувати над тією частиною угоди, яка стосується самого передання контролі над каналом в руки Панами.

Екстремісти противляться договорові щодо уряду в Родезії

Солсбері/Лусака. — Минулої п'ятниці, 3-го березня, прем'єр Іян Смит, голова білого меншинного уряду Родезії і три лідери поміркованих фракцій чорної більшости цієї африканської держави підписали договір щодо складу і функцій тимчасового переходового уряду, який має довести до перебрання влади чорною більшістю 31-го грудня ц.р., але виглядає, що довготривалий расовий конфлікт у тій країні ще не зліквідовано, бо радикально-революційні елементи чорних, об'єднані в Патріотичному Фронті, відкидають п'ятницевий договір, заявляючи, що він має продовжувати „панування білих за допомогою чорних зрадників".

Лідери Патріотичного Фронту, Джошуа Нкомо і Роберт Мугаве, які перебувають в Лусаці, Замбія, звідкіля керують збройною боротьбою проти уряду прем'єра Іяна Смита, минулої неділі, 5-го березня, заявили, що на найближчій сесії Ради Безпеки Об'єднаних Націй, яка обговорюватиме ситуацію в Родезії, представлять „незаперечні докази", що три помірковані чорні лідери, які підписали договір з прем'єром Смитом, а саме, єпископ Абель Музорева, пастор Ндбанінґі Сітголе і племінний ватажок Джеремая Чірау, „не представляють населення Зімбабве (Родезія)" і тому не повинні бути навіть допущені до голосу під час нарад в ОН.

Згідно з договором між теперішнім прем'єром Смитом і згаданими трьома лідерами чорної більшости, переходовий уряд складатиметься з Екзекутивної Ради, тобто Смита і трьох чорних лідерів, як теж з Ради Міністрів, в якій буде рівне число чорних і білих. Екзекутивна Рада сповняла б обов'язки прем'єра і президента країни.

За 6—8 місяців в Родезії мають відбутися загальні вибори — перші в історії Родезії, де живе 6.7 мільйона чорних і 268.000 білих. Таким чином, у кінці цього року влада має перейти в руки чорної більшости, хоча вже раніше дійшло до порозуміння між теперішнім білим урядом і лідерами поміркованих чорних фракцій, що навіть після 31-го грудня ц. р. права білих будуть запевнені.

Власне проти цих запевнень виступає радикальний Патріотичний Фронт, твердячи, що білі все одно матимуть „надмірні впливи" в цій африканській державі. Джошуа Нкомо і Роберт Мугаве заявили, що Патріотичний Фронт не визнає підписаного минулої п'ятниці договору і тому „продовжуватиме боротьбу за визволення Зімбабве".

Беґін закликає Садата відновити безпосередні переговори

Єрусалим/Каїр. — Минулої неділі, 5-го березня, ізраїльський прем'єр Менахем Беґін передав через американського дипломата, асистента державного секретаря Альфреда Атертона, лист єгипетському президентові Анварові ель-Садатові, в якому закликав до відновлення безпосередніх переговорів між Ізраїлем та Єгиптом, які були перервані в половині січня ц. р.

У своєму листі Беґін конкретно закликав до поновних нарад спільних ізраїльсько-єгипетських комісій: політичної, яка знову засідала б в Єрусалимі, та військової, сесії якої відбувалися б в Каїрі. Беґін зазначив, що такі безпосередні переговори повинні мати більші успіхи, ніж переговори через посередника. Як відомо, ролю цього посередника від половини січня власне сповняє Альфред Атертон.

Лист Беґіна — це фактично відповідь на лист, що його минулого тижня переслав президент Садат ізраїльському прем'єрові.

Менахем Беґін в половині цього місяця має прибути до Вашінґтону на наради з президентом Джіммі Картером. З прем'єром Беґіном прибуде також міністер закордонних справ Моше Даян. Політичні аналітики передбачають, що головною темою нарад в Білому Домі буде питання звільнення окупованих Ізраїлем арабських земель.

Інсталяція кардинала Томасека

Прага. — Ройтер інформує, що в понеділок, 6-го березня ц.р., відбулася офіційна інсталяція кардинала Францішека Томасека, на архиєпископа Праги. Це місце було опорожнене близько 30 років, бо празький комуністичний уряд ввесь час відмовлявся визнати примасом Чехо-Словаччини кардинала Йозефа Берана, який опісля виїхав до Риму.

Москва не бажає „Голосу Америки", „Радіо Свобода" і „Радіо Вільна Европа" на Олімпіяді

Вашінґтон. — Речник Державного департаменту кілька днів тому поінформував, що уряд ЗСА „робитиме все можливе", щоб протиставитися стараннням Совєтського Союзу не допустити кореспондентів трьох американських радіовисилень: „Голосу Америки", „Радіо Свобода" і „Радіо Вільна Европа" на наступні літні Олімпійські Ігрища", які відбуватимуться в Москві 1980-го р.

Заходами Совєтського Союзу та кількох сателітів СССР виготовлено і передано під розгляд Юридичного комітету Міжнародної Олімпійської Комісії пропозицію змінити дотеперішні правила щодо передач з наступної і всіх майбутніх Олімпіяд, а саме, щоб три згадані американські радіовисильні не мали права висилати на них своїх кореспондентів. Міжнародна Олімпійська Комісія відбуватиме свої чергові наради 14-го квітня ц. р. і тоді правдоподібно розглядатиме згадану пропозицію Совєтського Союзу.

Речник Державного департаменту заявив, що уряд ЗСА поробить „всі належні заходи", щоб не допустити до схвалення пропозиції Совєтського Союзу, бо ця пропозиція Москви звернена тільки виключно проти трьох згаданих американських станцій і „політично мотивована". Як відомо, совєтські власті та уряди більшости комуністичних держав Східньої Европи стараються заглушувати передачі „Радіо Свобода" і „Радіо Вільна Европа", а донедавна заглушували теж програми „Голосу Америки". Комуністичні уряди твердять, що згадані радіовисильні передають „пропаґанду і наклепи", хоча в дійсності ці станції надають тільки точні інформації та об'єктивні коментарі про події в світі, включно з країнами комуністичного бльоку.

Британія домагається перевірки порушення людських прав в Камбоджії

Женева, Швайцарія. — Представник Великобританії в Комісії Прав Людини при Організації Об'єднаних Націй, яка тепер відбуває свою сесію у Швайцарії, вніс формальну скаргу за порушення прав людини комуністичним урядом Камбоджі і домагався, щоб ОН зайнялися перевіркою тамошньої ситуації. Еван Луард, заступник міністра закордонних справ в уряді Великобританії, заявив членам Комісії, що з причини недогляду і браку належної критики, комуністичний уряд в Камбоджі стосує систематичну пресію супроти своїх громадян, тероризує їх, а навіть, як твердять численні свідки, без суду розстрілює їх на вулицях міст. Британська скарга є першим офіційним протестом західньої країни проти порушення прав людини в Камбоджі від часу приходу до влади комуністичних диктаторів. Комісія Прав Людини ОН кінчає свою сесію цієї п'ятниці, 10-го березня ц.р., і навряд чи вона ще вспіє розглянути британську скаргу.

ТУСМ заповідає маніфестації в обороні прав людини і за звільнення Юрія Шухевича



Під час відвідин у „Свободі". На фото (зліва): ред. Ігор Длябога, Оксана Дацків, Стефанія Грицковян, Андрій Прядка, Ігор Зварич; редактори — Любов Коленська, Володимир Левенець і Зенон Снилик.

Джерзі Ситі, Н. Дж. (в. л.). — З метою поінформувати українську спільноту в З'єднаних Стейтах Америки про заплянувані акції Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського в обороні прав людини в Україні і в захист українських політичних в'язнів, зокрема Юрія Шухевича, який від дитинства перебуває в концентраційних таборах Сибіру, члени Крайової Управи ТУСМ-у в особах голови Ігора Зварича, екзекутивного заступника голови Андрія Прядки, голови секретаріяту Оксани Дацків і референта фінансів Стефанії Грицковян, відвідали в п'ятницю, 3-го березня ц. р., редакцію „Свобода" і відбули довшу розмову з редакторами. Андрій Прядка і Ігор Зварич поінформували зокрема про заплянувані демонстрації в обороні прав України, які відбудуться рівночасно в кількох більших містах ЗСА, а зокрема в Ню Йорку, Детройті, Клівленді і Филядельфії в суботу, 22-го квітня ц. р. Ведеться також розмова з іншими осередками українського поселення в ЗСА, щоб і там розгорнути оборонні акції. Від 17—23-го квітня члени ТУСМ-у переводитимуть ряд акцій серед американського студенства в університетах і коледжах, серед професійних кругів і політичних діячів зі зверненням спеціяльної уваги на засоби масової інформації, які можуть бути дуже допоміжними у цій акції. Демонстрація в Ню Йорку відбудеться в суботу, 22-го квітня о год. 5-ій по полудні на Гамершилд плаза біля Головної Квартири Організації Об'єднаних Націй на 1-ій евеню, а також на 45-ій вулиці біля совєтського Аерофлоту і 67-ій вулиці, біля приміщення совєтської місії до ОН, між третьою і Лексінґтон евенями.

Представники ТУСМ-у підкреслили у розмові з редакторами важливість цих акцій і конечність масової участи в них широких кругів українського громадянства. Квітень, буде місяцем Юрія Шухевича і тому в цьому місяці треба якнайбільше наголосити його несправедливе покарання совєтською владою тільки за те, що він був сином свого славного батька ген. хор. Романа Шухевича — Тараса Чуп-

(Закінчення на ст. 6-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У Шевченкові роковини

Шевченкові роковини стали вже традицією українського народу, стали його великим, врочистим святом. У ці березневі Шевченківські дні всі українці, і ті нескорені, що „караються, але не каються" все ще „на нашій несвоїй землі", як і ті, що їх лукава доля розкидала по багатьох дорогах і бездоріжжях світу, вшановують свого Пророка „не злим тихим словом" відповідно до того, як їм на це дозволяють обставини: одні науковими конференціями і академіями, інші концертами, а ще інші бодай згадкою.

Ця пошана і цей пієтизм до нашого геніяльного Тараса Шевченка мають свої глибокі причини. Цими бо традиційними Шевченківськими святами ми не тільки віддаємо пошану людині, яка собі на неї в найвищій мірі заслужила, але й самі шукаємо для себе того, чого так дуже прагне наша душа, шукаємо того ясного променя в темряві наших буднів, що його знаходимо в Шевченковому Слові.

„Возвеличу малих отих рабів німих! Я на сторожі коло їх поставлю слово!"

З кожним роком ми більше і повніше здаємо собі справу з того, яких чудес довершило оце „неначе срібло куте, бите і семикрате перелите огнем в горнилі" Шевченкове слово. Від нього, від цього слова, вже в Шенченкових сучасників „вогненні язики мудрости запалювались над чолами" — як твердив Панько Куліш. Це пророче слово „несамовитого Шевченка" — як його свого часу назвав відомий наш шевченкознавець проф. Павло Зайцев — потрапило воскресити націю, перетворити рабів у вольних людей, дати їм Батьківщину та „живим, мертвим і ненародженим" вказати мету і шлях до неї.

Власне в Шевченковому слові криється справжня панацея для кожного з нас. Коли і в яких обставинах, в радості чи смутку, в розкоші чи недолі, ми туди звернемось, ми завжди знайдемо те, чого потребує наша душа і наше серце. В творчості Шевченка маємо джерело, невичерпне джерело життьової мудрости і сили, там знаходимо завжди готову розв'язку найскладніших питань, що нас турбують.

Чого ж нам шукати в криниці Шевченкового слова сьогодні, в ці грізні часи, в яких світ, щонайменше його половина, потапають у неволі, як людей роз'їдає взаємна ненависть і зрада, як в одній великій частині світу, в якій замкнений в оковах неволі і наш нескорений нарід, потоптано всяке право і правду, навіть Божу Правду, бо розп'ято ще раз самого Бога в Його людях?

В цих обставинах перед нашими очима стоїть велична постать Шевченка, як поета і як пророка та апостола Правди, як учителя любови, як виразника волі і боротьби за неї. Любов ближнього, любов правди і любов волі — це ж головний мотив всієї творчости Шевченка. „Мені ж, мій Боже, на землі подай любов, сердечний рай і більш нічого не давай" — молився Шевченко. „Мені ж, Господи, подай любити правду на землі і друга щирого пошли" — писав він в іншому місці. „А всім нам вкупі на землі єдиномисліє пошли" — і це було його найбільшим прагненням. Єдиномисліє і братолюбіє! Шевченко — як писала його велика наступниця Леся Українка — „перший за свою любов тяжкі дістав кайдани, але до скону їй служив без зради, без омани. Усе змогла і перемогла його любови сила; того ж великого вогню і смерть не погасила!"

Власне цього „великого вогню любови" свого ближнього і свого народу та його правди і нам найбільше потрібно. То ж і шукаймо його там, де його найбільше і де його цілком певно кожний знайде: в творчості нашого невмірущого Шевченка. Якщо бодай мала іскра з великого вогню Шевченкової любови запалить і наші душі, сповнить наші серця, тоді напевно ми станемо мудрішими і кращими, а разом з нами помудрішає і покращає також і світ, в якому живемо. Шевченкове слово може довершити й такого чуда!

Лука Луців

АКТУАЛЬНІСТЬ ШЕВЧЕНКОВОГО „ПОСЛАНІЯ"

Тарас Шевченко 14 грудня 1845-го року у В'юнищах написав поему, яку коротко називаємо „Посланієм", а яка в дійсності називається „І живим, і мертвим, і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнєє посланіє".

Цю політичну й дидактичну поему попередив Шевченко моттом — словами з соборного послання апостола Йоана: „Якщо хто каже, що, мовляв, люблю Бога, а брата свого ненавидить, то це брехня". І ці слова треба пам'ятати, коли хочемо вірно зрозуміти цей Шевченків твір.

Поет ужив форми послання, як його і давніше вживали в літературі, коли хотіли висловити якісь важливі думки. Відомі послання апостольські, послання єпископів та митрополитів, які зверталися до своїх вірних у релігійних справах.

Шевченко звертається до всіх своїх „земляків", і до тих, що були свідомі своєї національности (живих), і до морально мертвих для України, до сучасного покоління та до майбутніх поколінь, отож до нас, до тих, що жили в Україні, і до тих, що жили тоді на чужині, головно в Московщині.

Коли читаємо перші строфи цієї поеми, то думаємо про те, що тепер діється в Україні:

І смеркає, і світає, день божий минає,
І знову люд потомлений все спочиває.
Тільки я, мав окаянний, і день і ніч плачу
На розпуттях велелюдних, і ніхто не бачить,
І не бачить, і не знає — оглухли, не чують,
Кайданами міняються, правдою торгують.
І Господа зневажають, — людей запрягають
В тяжкі ярма. Орють лихо, лихом засівають,
А що вродить? Побачите, які будуть жнива!
Схаменіться, недолюдки, діти юродиві!
Подивіться на рай тихий на свою країну,
Полюбіте щирим серцем велику руїну.
Розкуйтеся, братайтеся! У чужому краю
Не шукайте, не питайте того, що немає
І на небі, а не тільки на чужому полі.
В своїй хаті, своя правда і сила і воля.

Оце — коротка диспозиція цілої поеми, бо маємо тут усі найголовніші думки. „Посланія". Кінець цієї цитати дає цілу програму Шевченкової політики: для українців потрібна самостійна українська держава: „В своїй хаті, своя правда, і сила, і воля!"

Що саме це розумів Шевченко — видно з інших його творів, і з того як він ставився до Московщини Петра І, Катерини II і Миколи І. Але Євген Кирилюк (ст. 211) „вияснив" це місце інакше, боячись при тому вжити слова, страшного для Москви, „Україна". Він пише:

„Останні рядки не завжди правильно розумілися. Інколи на цій підставі Шевченкові приписувалась національна обмеженість". (Домагатися „своєї правди в своїй хаті" для „українця" Кирилюка — це „національна обмеженість"!) — Л. Л.). Тим часом, — продовжує Кирилюк, — ці думки Шевченка слід розглядати в контексті цілого послання, де зокрема говориться:

Учітесь, читайте
І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь.

На думку Кирилюка повищі слова мали б злагіднювати Шевченків сепаратизм і бути доказом на те, що він не був „національно обмеженим". Ніхто не повірить Кирилюкові, що Шевченкові слова „учітеся" обмежують, чи навіть касують його заклик про свою хату і свою правду. Ніхто не може повірити і в те, що Шевченко в „Посланні" виступає проти „українського дворянсько-буржуазного націоналізму, проти лібералізму" (ст. 209). Шевченко закликає панів до українського націоналізму, щоб вони „схаменулися, щоб полюбили рідний край". Поет кличе панів: „Розкуйтеся, братайтеся!" Цей клич поет повторив наприкінці поеми:

„Обніміте ж, брати мої,
найменшого брата!"

Бідний Кирилюк мусить здаватися аж до Леніна, щоб вияснити цю справу. А ми гадаємо, що не треба Ленінових творів, бо Шевченко не дивився на історію України зі становища історичного матеріялізму та клясової боротьби.

Та Кирилюк заглянув до 19-го тому творів Леніна і твердить, що Шевченко звертався до панів українських тільки „з тактичних причин" мовляв, хотів, щоб інтелігенція і дворяни допомогли народові вести боротьбу. А поза тим Шевченко не звертався б до інтелігенції". Це значить, що Шевченко мав би на взір Леніна, обманути українську інтелігенцію подібно як Ленін обманював український нарід, та інші народи, кличем про самостійність „вплоть до отделєнія".

Та ми знаємо, що так воно не було, що Шевченко зовсім не діяв за законами клясової боротьби, як твердять Кирилюк і автор праці „Сатира Шевченка" Ю. Івакін, який поемі „Мертвим і живим" присвятив цілий розділ (ст. 155—187). На 156-ій сторінці Івакін пише: „Шевченко закликав найбільш політично активну на той час частину українського суспільства до єднання з народом: „Обнімайте ж брати мої, найменшого брата"... „Розкуйтеся, братайтеся!"

Також Івакін не хоче бачити в поемі цього найважливішого. Він обмежує поему соціяльними мотивами, не згадуючи зовсім про національний зміст „Послання", тільки „усучаснює" Шевченків твір таким ствердженням:

„Викривальна сила цієї сатири („Послання" — Л. Л.) Шевченка виявилася такою могутньою, його портрет ліберальствуючого націоналістичного панства таким разюче правдивим, що його послання і сьогодні залишається нестаріючою зброєю боротьби з українським націоналізмом" (ст. 157).

Здається більшої нісенітниці вже не можна придумати. Подумати тільки, український національний поет у 1845 році написав поему на те, щоб нею поборювати українських націоналістів!

Шевченко любив свій рідний край. Він писав про це і не соромився цього:

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра —

Кликав поет до всіх тих, що „пхалися на чужину", думаючи, що знайдуть там щось краще.

В іншому місці „Послання" поет обороняється, що його земляки покидають Україну:

І сонця — правди дозрівать
В німецькі землі, у чужії,
Претеся знову!

В цьому місці треба вияснити аж два місця, які невірно пояснюють і з того виходить ідеологічне баламутство. Що значить тут слово „німецькі"? В деяких виданнях замість „В німецькі землі, у чужії" надруковано „В німецькі землі на чужині", або „на чужину", в інших — „нечужії".

Академік Степан Смаль-Стоцький пише про це так:

„Треба ще виразно зазначити, що „німецькі землі" рішуче не значить нічого іншого, як тільки „чужі". Сам поет немов таки зараз переклав це слово, кажучи „в німецькі землі, у чужії". Так слова „німецький", „німець" в Шевченка вживається у значенні: чужий, чужинець. А тут спеціяльно значить слово „німецькі" тільки, що „московські" (ст. 97).

Очевидно, що таке пояснення не подобається Кирилюкові, який пише на 213 сторінці:

„Українські націоналісти всупереч здоровому глузду з'ясували, що „німець", „німецький" слід розуміти в першу чергу, як ...„російський".

Та ми, всупереч Кирилюковому глуздові, беремо пояснення акад. Смаль-Стоцького, бо це пояснення спирається на Шевченкових творах, отже на Шевченковому глузді, який вихваляє і сам Кирилюк.

У Шевченковій комедії „Сон" наші земляки нарікають на те, що їхні батьки змалечку не навчили їх цвенькать „по-німецьки", і що вони аж в пізнішому віці мусіли вчитися „по-московськи", щоб цією мовою розмовляти на царському дворі. Тут ясно видно, що а Шевченка слово „німецький" значить те саме, що „московський", чи як Кирилюк хоче, „російський".

В цій самій комедії „Сон" Шевченків герой зближається до Петербурга і бачить згори город:

Долітаю —
То город безраїй.
Чи то німецький,
Чи то турецький,
А може те, що й московський.

Навіть Максим Рильський в „Кобзарі" з 1950-го року пояснює, що під словом „німота" Шевченко розумів всіх тих, що належали до царської бюрократії, отже і родовитих москалів, чи як хоче Кирилюк, росіян.

* * *

Треба тут вияснити ще одну справу, яку навіть дехто з українознавців невірно інтерпретує, кажучи, що Шевченко в цій поемі „втратив віру в козацькі ідеали", коли писав:

..Ваші славні Брути:
Раби, підніжки, грязь Москви,
Варшавське сміття — ваші пани,
Ясновельможнії гетьмани.

„Посланіє" є, як твердив акад. Смаль-Стоцький, „цілою програмою для українського народу". Він твердив, що в самій поемі „Посланіє" є повне заперечення повищого твердження про зміну поглядів Шевченка на Козаччину, в якій поет не розчарувався, він її не відкидав, він її прославляв ось як:

Я ридаю, як згадаю діла незабуті
Дідів наших. Тяжкі діла!
Якби їх забути
Я оддав би веселого життя половину.
Отака то наша слава,

(Закінчення на ст. 6-ій)

о. Семен Гаюк

СОВЄТСЬКА ЗНЕВАГА ШЕВЧЕНКА

(1)

Кожного року в місяці березні українці у всьому світі врочисто вшановують пам'ять Великого Кобзаря України — Тараса Шевченка, як свого національного Пророка та найбільш полумяного борця за національне і соціяльне визволення рідного народу.

Член Кирило-Методієвського Братства, щирий приятель визначного українського патріота та вченого історика Миколи Костомарова, письменника Панька Куліша, Василя Білозерського, Миколи Гулака і Опанаса Марковича, — Шевченко поспіль з усіма ними тяжко уболівав над недолею свого народу, тужив за давньою козацькою славою та гаряче бажав звільнення українському народові від усякого чужинного поневолення. Відомо, що за ці національні прагнення Шевченкові довелося зазнати надміру лиха та невимовних терпінь від московської влади.

Та ось від часу поневолення України лютим комунізмом і аж дотепер, — світла пам'ять Великого Сина нашого народу безсоромно зневажається постійним намаганням, з допомогою матеріялістичної діялектики, притемнити в його творчості домінуючу національно - незалежницьку ідею.

В догоду комуністичній партії всі совєтські літературознавці, намагаючись дати офіційне пояснення творчости Шевченка, свідомо зводять його з п'єдесталю всенародного Українського Пророка до категорії звичайного бунтарсько-революційного поета, типу Демяна Бєдного, Маяковського чи навіть Лебєдєва Кумача. Це безупинне вкладання Шевченка в Прокрустове ложе звироднілої і антигуманної комуністичної ідеології старанно докониується совєтськими літературознавцями і письменниками, які навипередки придумують всіляки небилиці з життя поета чи свавільно інтерпретують окремі його вислови, щоб тим створити догідніше підгрунтя для дальшого фальшування.

Вражаючою є їх повна однодумність в найбільш дивовижному твердженні, що талант Шевченка і його світогляд викристалізовувались під впливом російської літератури та під впливом російських революційних демократів, а зокрема Чернишевського, Добролюбова чи навіть і самого Герцена.

Буквально ніодна праця совєтського видання про Шевченка не обминає згаданого неправдивого твердження. Видатніші т.зв. совєтські шевченкознавці: Олександер Білецький, Олександер Дейч, Євген Кирилюк та інші в своїх працях про Шевченка суворо дотримуються партійної лінії і свідомо применшують впливи бувших Кирило-Методіївських братчиків на Шевченка. Всі вони, мовляв, були речниками вузького „буржуазного націоналізму" та вперто стояли осторонь передових демократично-революційних ідей, а через це і Шевченко стояв від них осторонь і справжньої дружби між ними не було. (Є. Кирилюк, Т.Г. Шевченко, стор. 122). А відомий совєтський драматург Олександер Корнійчук в своєму безприкладному сервілізмі зайшов ще значно далі, бо в передмові до „Собрания Сочинений" Тараса Шевченка, що були видані в 1949 році в російській мові, м.і. сказав таке: „Мартос і Куліш і іже з ними реакціонери-націоналісти глибоко ненавиділи Шевченка і фальсифікували його твори. Тільки партія большевиків, очолена великими геніями революції Леніном і Сталіном, боронили Шевченка від націоналістів, чорносотенців, від всіх, хто тягнувся своїми брудними руками до великої спадщини народного співця. (Том І, стор. 10).

Згадуваний вже Кирилюк об'єктивно ствердивши, що саме Шевченко „зробив українську мову рівноправною серед мов усіх народів світу", одразу, немов злякавшись своїх цензорів та партійних наглядачів, поспішно заявляє: „Разом з тим у нього була друга близька йому мова — російська, мова народу, який так багато йому дав в ідейно-художньому розвитку" (Кирилюк. Тарас Шевченко, стор. 623).

Кирилюк вказує також на правдиві джерела, з яких Поет черпав силу для своєї творчости: „Його творчість зросла на грунті українського фолкльору — пише він „народньої пісні, життя українського народу, його революційно - визвольної боротьби. Шевченко увібрав у себе все краще, що було до нього в українській літературі". І тут же негайно вдається до охоронного речення: „Разом з тим великий поет використав усі кращі здобутки культури інших народів і передовсім російського народу. Творчість передових російських письменників, художників, мислителів, революційно-визвольний рух російського народу мали благотворний вплив на Шевченка". (Там само, стор. 625).

Тож усі совєтські біографи і дослідники Шевченка — А. Річицький в 1923 році, Бать і Дейч в 1939, Крилюк в 1959, потім іще раз Дейч в співавторстві з Білецьким в 1961 — однодумно твердять, що Шевченко був під незаперечним впливом російських революційних демократів, зокрема ж під впливом Миколи Чернишевського, з яким буцім то навіть був у близьких дружніх відносинах.

Цій очевидній, делікатно висловлюючись, совєтській леґенді про близьку дружбу Шевченка з Чернишевським деякої імовірности намагається надати Ніна Чернишевська, яка, в 1974 році у Київському видавництві художньої літератури „Дніпро", видала окрему книжку російською мовою під заголовком: „Н.Г. Чернишевський и Т.Г. Шевченко".

Хто ж така Ніна Чернишевська та про що саме вона говорить в своїй книжці? Отже, Ніна Чернишевська внучка відомого лідера російських революційних демократів і філософа-матеріяліста Миколи Чернишевського (1822-1889), а в часі видання згаданої книжки — директор музею ім. Миколи Чернишевського в м. Саратові, член КПСС, кандидатка філологічних наук, заслужена робітниця культури, почесна громадянка м. Саратова і т.ін

Не стільки з пошани до Шевченка, оскільки виконуючи наказ партійного керівництва, на підставі сумнівних спогадів декого з членів своєї родини, Чернишевська намагається довести, що існування великої дружби Кобзаря України Шевченка з її дідом Миколою Чернишевським було незаперечним історичним фактом.

А коли справді існувала така дружба, то безперечно існував і немалий вплив Чернишевського та інших революційних демократів на Шевченка, який із захопленням сприйняв їх бунтарсько-революційну ідеологію. Так міркує Ніна Чернишевська в погодженні з іншими совєтськими літературознавцями. Тоді, звичайно, вся творчість Шевченка повинна інтерпретуватись не інакше, як тільки в дусі тієї ідеології!

(Продовження буде)

Михайло Лоза

ШЕВЧЕНКО В ДАВНІЙ МОСКОВСЬКІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Редактори підсовєтських видань Шевченкових творів консеквентно притуплюють їх протимосковське (чи пак — протиросійське) вістря. Слово „москаль" інтерпретується як „солдат" і т.п. безперечно, ці фальшівники свідомі своїх фальшувань.

Не так розуміли Шевченка москалі (росіяни) Шевченкові сучасники, коли судили Шевченка, та й після того. Доказом цього можуть послужити пояснення до творів Шевченка — виданих перед його арештом („Кобзар", 1840 і „Чигиринський Кобзар і Гайдамаки", 1844), що їх (пояснення) поробив так зв. „Третій Відділ" з метою обтяжити Шевченка і тим самим „обгрунтувати" винесений йому жорстокий присуд. Ось замітки слідчих органів:

„Кобзар" (йдеться про поему „Перебендя" — прим. М.Л.) — бідний мужик-музика — залишає свої пісні на Україні, де була свобода, і де тепер над вирослою могилою сторожить чорний орел.

„Катерина" — ґероїня полюбила русского. Катерина йде в Росію. Прохожі лякають її Росією, русскі насміхаються. Поет радить дівчині не любити русских, — вони чужі. Ця п'єса * (у значенні — річ — прим. М.Л.) розбуджує ненависть до русских.

„Основ'яненкові" — Тяжко жити з русскими, боротися з ними нема сили. Просить співати про минуле, щоб весь світ довідався про славу і загибіль України.

„Іван Підкова" — Вміли запорожці панувати — кличе Шевченко — вміли здобувати і волю, і славу. Добре було в Україні, а осталися самі могили.

„Тарас Трясило" (Тарасова ніч) — Ця п'єса написана з явною метою порівняти тодішнє життя Малоросії з теперішнім. Автор стверджує, що козаки находяться під владою русских і кличе: Україно! Де твоя свобода, гетьмани, козацтво?

„Гайдамаки" — Автор каже, що бажав би заміняти теперішнє за минуле. Гайдамаки посіяли збіжжя (хліб), але інші зібрали жниво: знищили Січ, і Україна заснула.

В „Кобзарі" (мова про збірку „Кобзар" — прим. М.Л.) автор постійно йде за визначеним напрямком, безперервно жаліється на страждання України в сучасному її положенні, бажає розбудити ненависть до панування русских.

(Всі ці замітки взяті з праці Р. Задеснянського „Апостол Української Національної Революції", 1969, стор. 192. Переклад власний).

Як відомо, пізніші (написані перед арештом) твори Шевченка були знайдені у нього в часі арештування. Це рукописна збірка „Три літа". Слідчі органи належно зрозуміли також і твори цієї збірки, а особливо відчули гостроту їх протимосковського вістря. Наприклад — у поемі „Чигрине, Чигрине..." звернено спеціяльну увагу на місце:

За що ж боролись ми з ляхами?
За що ж ми різались з ордами,
За що скородили списами
Московські ребра?...

У підсовєтських виданнях Шевченових творів приховуються МОСКОВСЬКІ ребра. Їх замінюють чомусь ТАТАРСЬКИМИ — мимо того, що мова про татар була вже у питанні „За що ж ми різались з ордами?" Цю помилку роблять іноді й не-підсовєтські редактори, не завдавши собі труду, щоб перевірити текст у правильному виданні.

* Слово „П'ЄСА" — французького походження. Означає воно оригінально музичний, або драматичний твір. Закріпилося радше як значення драм. твору.

Леся Лисак-Тивонюк

ЗАПОВІТ

Минулої весни знайома відвідала сестру в Україні. Не дозволили їй поїхати у рідне село, тож сестра з наймолодшою донькою Марусею зустріла гостю з Америки в ґотелевій кімнаті у Львові.

Скроплена сльозами зворушення була ця зустріч, бо сестри не бачили одна одної ще від 1944 року, коли розлучила їх доля. Обмінювалися зате частенько листами, так що сестра з Америки знала майже усі подробиці із життя родини. Знала, наприклад, що сестрина донька Маруся, яку вперше тепер побачила, закінчивши середню школу, намагалася кілька років „поступити в університет", як писала. Проте, хоч закінчила середню школу з найкращими оцінками, її не прийняли. Маруся писала, що це сталося із-за браку місць, та тітка здогадувалася про справжню причину. З преси знала, що у той же час принимали туди студентів-москвичів. Пам'ятала теж, як за сталінських часів небезпечно було мати когось з рідних закордоном... Тепер це буцімто змінилося, бо совєти ухитрилися здирати гроші за посилки в Україну, ну й мають гарні прибутки від туристів. Але чи можна вірити, що совєти забули про сталінські методи?

Тітка з Америки знала теж добре, що Маруся рад-не-рад пішла працювати до фабрики в поблизькому містечку, де заробляє дуже мало. Ось вона тепер вдивляється в чорняву, вродливу дівчину, яку досі знала тільки зі знімок. Каже їй з усмішкою: „Що ж, Марусенько, твоя мати і я розмовляли б день і ніч, а тобі може й скучно! Розкажи щось про себе".

Марусине обличчя серйозне, на ньому наче б тінь якогось неспокою. Вона відказує: — Як бачите, тітонько, у нас все гаразд. Живемо достатньо, радісно й культурно.

В очах тітки здивування: висказана фраза звучить так стандартно, так якось штучно! Якщо б життя справді було таке заможнє, то не раділи б мов діти, посилками й привезеними щойно дарунками.

А дівчина, немов рецитуючи завчену лекцію, продовжувала: — Ви, тіточко, певно пам'ятаєте, як у нас колись були неграмотні? Ті часи давно проминули. У нас тепер всі читають газети й книжки. Ось, наприклад, у мене, багато книжок, і я їх залюбки читаю.

— Це гарно — відповіла тітка з Америки. — Якщо так любиш читати, то напевно вивчила Кобзар Тараса Шевченка на пам'ять.

Дівчина непомітно здригнулася, проте голос звучав спокійно: — О, так, я знаю про Тараса Шевченка. Він був переслідуваний царським режимом. Я читала його „Щоденник" у російській мові. Дуже інтересно було читати.

З черги гостя з Америки захвилювалася. Якже це воно так? Коли вона, молодша від Марусі, виростала в селі, її ровесники, які закінчили всього чотири кляси народної школи, знали чимало Шевченкових поезій та поем! І чому Маруся так чітко підкреслила, що читала тільки Щоденник в російській мові. Щось тут не в порядку... Та, опанувавшись, відказала: — Я згадала про Тараса Шевченка тому, що в нових місцях поселення українські діти та молодь вивчають його твори. До того ж ми щороку вшановуємо його пам'ять у місяці березні. Недавно я співала в хорі на такому концерті й хотіла вам про нього розказати, та... у мене сильно розболіла голова. Це, мабуть, з надміру вражінь, з томлячої подорожі.

Сестра з України, яка досі мовчки прислухувалася, замітила: — Може в кімнаті замало повітря? У мене теж часто болить голова і тоді треба пройтися.

— Може й справді короткий прохід допоможе — погодилася гостя, і всі три вийшли на вулицю.

На вулиці Маруся щільно притулилася до тітки. Маруся непомітно зиркала на прохожих. Коли в якомусь моменті за ними не було нікого, дівчина почала гарячково шептати тітці до вуха. „Прошу не зупинятися... прошу далі йти з байдужим обличчям... Там, у кімнаті могли нас підслухувати... Я мусіла сказати те, що сказала... Тепер тільки коротко... у моєї матері ще є передвоєнний Кобзар... я вичила його цілого... найсильніше запали в душу слова:

„Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою, злою кров'ю
Волю окропіте!

Гарячковий шепіт нагло увірвався, бо надійшли якісь прохожі. Маруся голосно й чітко сказала: „Правда, яке тут гарне повітря?"

Тоді гостя з Америки зрозуміла все. Зрозуміла, що декому, як цій дівчині, совєтський терор може закрити на якийсь час уста, та ніколи не зможе вирвати із душі стремління до волі...

Пам'яті Володимира Хоми — „Карла”

Клівленд, Огайо. — Дня 20-го січня 1978, ненадійно помер тут, на 62-му році свого трудолюбивого життя, бл. п. Володимир Хома — „Карло” — колишній провідний член ОУН в Україні, старшина УПА і чільний член Організацій Українського Визвольного Фронту в Клівленді.

Покійний походив із села Жогатин біля Перемишля, в якому згодом, у гімназійних роках, знайомився з ідеями ОУН, яким з ранньої молодости віддано служив і яким залишився вірним на все життя, пройшовши твердий шлях бойовика ОУН і воїна УПА, щоб вкінці пройти Великим Рейдом ворожі залізні кордони, добитись на Захід і остаточно поселитись у ЗСА — в околиці Великих Озер, у Клівленді. І тут став він до невтомної громадської праці, доклавши зусиль і труду до заснування і розбудови Організацій Визвольного Фронту: 3-го Відділу ООЧСУ, Відділу Т-ва кол. Вояків УПА, Українського Народного Хору при ООЧСУ, з якого згодом постав широковідомий хор ім. Тараса Шевченка, дальше Радіопрограми Українського Визвольного Фронту і місцевих Осередків СУМА. Не дивно, що похорони Покійного перетворились у своєрідну маніфестацію признання, де дослівно ціла громада прийшла віддати останню прислугу воїнові УПА і відданому трудівникові на громадському відтинку.

Просторе Похоронне Заведення Лазути-Колодія у Пармі не могло помістити всіх учасників на Панахидах у днях 21-го й 22-го січня 1978. Біля домовини друзі із прапорами ОУН — УПА, 1-ої Дивізії УНА — СУМА й Пласту, віддали Покійному останній салют. Вперше на цьому терені стали до спільної Панахиди о. Ярослав Сірко, парох української католицької церкви св. Йосафата й о. митрофорний протоієрей Федір Коваленко, настоятель Святотроїцької Української Автокефальної Церкви. Співав збірний хор зложений з хористів клівлендських хорів, під проводом п. Є. Садовського. Із зворушливим прощальним словом виступив о. митр. Ф. Коваленко, підкреслюючи щире соборницьке наставлення Покійного і його глибокий патріотизм. Він відмітив теж факт, як глибоко шанує українська громада і як високо оцінює вона жертву одиниці для народу: про те найкраще говорить незвичайно велика участь у похоронах і вияви щирого признання і жалю з приводу втрати. Дальше із прощальним словом виступали: голова Головної Управи Т-ва кол. Вояків УПА у ЗСА, Михайло Ковальчин, з Філядельфії, Ілля Вільшанецький від Організацій Українського Визвольного Фронту стейту Огайо і від 3-го Відділу ООЧСУ, якого Покійний був кількакратним головою, д-р Богдан Футей від Українських Злучених Організацій, Мирослав Почтар від Осередків СУМА Клівленду й Парми, Лев Кусяка від Братства Дивізійників і, вкінці, Степан Зорій попрощав Покійного від всіх присутніх і неприсутніх воїнів УПА. На його прохання, голова Головної Управи Т-ва кол. Вояків УПА, друг М. Ковальчин, передав вдові Покійного, С. Хомі, Пропам'ятний Бойовий Хрест Великого Рейду УПА.

Похорон відбувся у понеділок, 23-го січня 1978 з української католицької церкви св. Йосафата, де парох, о. Я. Сірко відслужив Заупокійну Святу Літургію, на цвинтар св. ап. Петра і Павла, де запечатання гробу довершив о. Лев Тимків — надгробне слово виголосив друг Степан Зорій, а друзі, похилившии організаційні прапори, попрощали незабутнього друга стрілецькою піснею „Видиш, брате мій”, похиливши організаційні прапори.

Бл. п. Володимир Хома — „Карло”

Безпосередньо після похорону відбулась тризна, на якій численно зібрались друзі, згадували за спільною трапезою свого друга, що передчасно і несподівано відійшов у кращий світ. Молитву на вступі провів о. митр. Федір Коваленко, а із словом виступали: співробітник Покійного із рідних земель, і його близький приятель, друг Петро Хома, з Чікаґо, друг „Петя” — Микола Сидір із Ню Йорку, друг Микола Ковальчин, який подякував клівлендській громаді від друзів-упістів за таке незвичайно тепле і взірцеве віддання Покійному останніх прислуг — Софія Бура від Відділу Об'єднання Жінок ОЧСУ. Вкінці друг Степан Зорій, який перебрав по Покійному провід над місцевим Відділом Т-ва кол. Вояків УПА, склав щиру подяку від упістів — а згодом, від імені родини Покійного, пані Степанії і дочок Зені, Іри і Христі — зложив цілій громаді щиру подяку за всі вияви співчуття і прихильности: за жертви на Служби Божі, за вінки і китиці квітів, за участь у відправах — та прибулим гостям-друзям Покійного: Миколі Ковальчинові, з Філядельфії, Михайлові Шашкевичеві, Миколі Грицков'янові, Миколі Сидорові з Ню Йорку, Петрові Хомі із Чікаґо. Тризну закінчив молитвою о. митр. Ф. Коваленко.

Серед цьогорічних частих сніговій, день похорону був напрочуд погідний. Свіжу могилу друга прикрасили численно складені вінки від організацій, у тому від: Головних Управ Товариств кол. Вояків УПА теренів Амереки й Канади, місцевої клітини ОУН, місцевого Відділу Т-ва кол. Вояків УПА, Відділів ООЧСУ й ОЖ ОЧСУ, Братства Дивізійників, Осередків СУМА, Станиці Пласту та інших.

Громада вшанувала теж пам'ять Покійного нев'янучим вінком пожертв, які присутні, на заклик друга Степана Зорія, склали в приблизній сумі 600 долярів, що їх, згідно з волею родини, розподілено на Фонд Допомоги Хворим і Раненим Воякам УПА та на Визвольний Фонд ОУН.

Українська Радіопрограма Визвольного Фронту, якої Покійний був довголітнім спонзором-меценатом, присвятила його пам'яті окремі передачі на хвилях етеру, в днях 22-го і 29-го січня.

Склалося теж, що 40-ий день смерти бл. п. друга Володимира Хоми — „Карла”, збігається із роковинами смерти Головного Командира УПА, ген. Тараса Чупринки, на день 5-го березня 1978, в якому у церкві св. Йосафата буде відправлена Заупокійна Свята Літургія о годині 12-ій, а після неї Панахида.

Друзі

Новорічна „Маланка” для наших наймолодших

13-го січня!...Хто з нас старших не пам'ятає цієї дати на рідних землях? В краю в цей вечір відбувались усюди традиційні вечерниці — „Маланки'' і кожен із нас спішив зустріти Новий Рік в гурті приятелів і знайомих.

13-го січня 1978 р. у Ню Йорку...На дворі завірюха, паде сильний дощ; він швидко замерзає і стає ховзько і небезпечно. Хто ж у такий вечір захоче вийти з хати? А тут 82-ий Відділ СУА в Ню Йорку не сподіваючись такої негоди, уряджує в пластовій домівці, в навечер'я Нового Року, вечірку-зустріч для молоді, для тих, що покінчили курс сальонових танців, що ними проводила наша відома прима-балеринеа, Рома Прийма-Богачевська. Всі сумніви однак розвіялися, бо для молодих немає злої погоди. Вони несподівано всі зійшлись, щоби спільно забавитись і провести у своєму гурті, приємно вечір. Замітна вечірка була також тим, що молодь прийшла в товаристві батьків, що тепер не часто стрічається. Усі були дуже старанно вбрані, хлопці у краватках, а дівчата у гарних суконках.

Вечірку відкрила виховна референтка 82-го Відділу СУА, Теодора Бриттан, яка вже втретє організує і опікується курсами танців. У своєму слові вона привітала членів Управи 82-го Відділу — Мирославу Савчак і Надію Попель, голову Окружної Управи СУА, Олександру Кіршак, голову Об'єднаного Комітету Ню Йорку інж. Евгена Івашка і представників молодечих організацій: станичну Пласту Ірину Куровицьку і голову осередка СУМА в Н. Й. мгра Івана Кобасу, відтак усіх батьків і курсантів, а Ромі Приймі-Богачевській склали подяку за працю. Цей курс мав дуже гарний успіх, завдяки пані Ромі, яка з великим замилуванням і любов'ю до молоді його провадила. Пані Т. Бриттан також підкреслила, що курси танців мають і виховне значення, бож беручи в них участь, молодь учиться ще товариської поведінки, на яку пані Рома дуже звертає увагу, уділюючи відповідні вказівки. Як подяку і признання за працю, курсанти вручили прими-балерині китицю рож, бо за час курсу молодь її дуже полюбила.

Понеслись звуки вальса... і до першого танку хлопці попросили своїх матерів, яким було дуже приємно прогуляти його зі своїми синами. Другий вальс почали гуляти лівчата зі своїми батьками. Присутні оплесками нагородили танцюючи пари, а батьки переконалися, що їхні діти в короткому часі опанували кроки і відповідне почуття ритму.

Опісля батьки перейшли до інших кімнат і до буфету, де приємно перевели час на розмовах із своїми знайомими.

А молодь далі танцювала вальс.Поміж ними можна було побачити пані Рому,яка ними опікувалася, то на зміну танцювала з курсантами, то несміливим додавала охоти і їх розрухувала. Завжди усміхнена, вона вміла додатно впливати на молодь, яку любить і розуміє.

Зближалася північ. Світла притемнилися і, несподівано для всіх, на залю вбігли три молоденькі гуцулки, і своїм темпераментним танком привітали Новий 1978 рік. Цю милу несподіванку підготовила пані Рома, а танцювали учениці з її балетної школи. Захоплені присутні рясними оплесками подякували за гарно виконаний танок.

Голова Об'єднаного Комітету інж. Є. Івашків склав новорічні побажання в першій мірі нашій молоді. Він побажав їм гарних успіхів в науці. від яких залежатимуть їхні майбутні напрямні в університеті, а опісля також у дальшому житті. Рівнож висловив признання 82-му Відділові СУА за корисний для молоді задум, як організація курсів танців і впровадження вечірок для наших молодших, які крім науки мають також товариське і виховне значіння. Подякував пані Ромі за фахову опіку, а всім батькам побажав з Новим Роком всього найкращого. Голова Окружної Управи О. Кіршак теж склала новорічні побажання молоді й усім присутнім, а крім того склав подяку виховній референтці пані Т. Бриттан за вклад праці при зорганізуванні курсів і вечірки. Пані Рома подякувала за признання, зазначивши, що з приємністю провадить курси танців для наших молодших; вона також заповіла, що 82-ий Відділ СУА нинішньою вечіркою започатковує у надвечір'я Нового Року наші традиційні „Маланки'' для наших молодших, яка на другий рік напевно відбудеться при звуках правдивої оркестри. Цю вістку усі присутні приняли оваційно.

А потім поплили мелодії, а молоді пари кружляли в їхній такт. **Ф. С.**

Ювілей 25-ліття Відділу УККА в Ютиці

Ютика, Н. Й. — Дня 28 січня 1978 р. відбувся в авдиторії української католицької парохії свв. Володимира і Ольги в Ютиці ювілейний бенкет з приводу 25-ліття Відділу УККА. Голова Відділу, інж. Я. Яцковський, відкрив бенкет, вітаючи делеґата від Головної Управи УККА, д-ра М. Снігуровича,що виголосив змістовну промову про головні завдання УККА. Від 1944 р. УККА виконав велику працю в багатьох ділянках. УККА — це організація організацій, тому всі українські організації повинні належати до нього.

Секретар Відділу, інж. П. Ярмак, пригадав працю Відділу, заснованого в 1950 р. За той час зібрано на український Народний Фонд 19.266.50 дол., у 1977 р. — 1.180 дол. Потім д-р М. Снігурович роздав почесні грамоти УККА для організацій і поодиноких заслужених громадян.

Привіти виголосили: п-і К. Антипів від 57 Відділу СУА, п. В. Величко від „Провидіння'', п. В. Запаранюк від УНС, п-і В. Смик від Пласту, п. І. Дурбак від Відділу УККА у Трою, о. крил. Б. Смик від української католицької парохії свв. Володимира й Ольги, О. Ліщинський від Відділу ООЧСУ, п. І. Федорняк від Осередку СУМА п-і В. Смик від Сестрицтва дружинниць св. Ольги. Вкінці голова подякував д-рові Снігуровичеві, відспівано український національний гимн.

Прийняття приготовила Управа місцевого Відділу УККА. Із-за непогоди не було багато учасників. Хоч у Ютиці є три українські парохії, то за виїмком одного члена з Чесно-хресної православної парохії, — всі інші були з української католицької парохії. **І. Д.**

Подвійні Збори 19-го Відділу УНСоюзу

Сидять від ліва: Р. Пурий, М. Вацик, Гр. Божик, П. Голіят, М. Пізнак, В. Душник і Р. Голіят. Стоять від ліва: Р. Ковалів, М. Когут, Я. Тимочко, Гр. Яремчук, Ікер-Керницький, М. Клюфас, І. Пригода і М. Івасівка

19-ий Відділ УНСоюзу засновано 25 березня 1960-го р., назвавши його ім. Дмитра Галичина, довголітнього предсідника УНСоюзу. Каденція урядування Дмитра Галичина належить до світлих сторінок УНСоюзу, до періоду найбільшого збільшення числа членів УНСоюзу і активізації УНСоюзу в політично-громадських акціях. Його ім'я ввійде в історію УНСоюзу, як золотий почерк в організаційній розбудові цієї найстаршої української установи у вільному світі.

Щоб продовжувати світлу пам'ять передового будівничого УНСоюзу, основоположники 19-го Відділу назвали його ім. Дмитра Галичина.

Збори, які відбулися 21-го січня 1978-го року в Українському Народному Домі в Ню Йорку, відкрив і ними проводив д-р Микола Вацик. Він, привітавши гостей і членів 19-го Відділу, в короткому слові заподав історію Відділу й пророблену працю в 1977-му році й покликав до звітування членів Управи.

Секретар 19-го Відділу, Роман Голіят заподав докладний огляд книговедення Відділу, стан членства й організаційну працю Відділу. В 1977-му році переслано до Головної Канцелярії УНСоюзу: за Дорослий Департамент — 3,482.46; за Молодечий Депт. — 438.78 і за Акцидентове Забезпечення — 276.60, разом — 4,197.84. дол.

Касир, Петро Голіят у звіті підкреслив, що Відділ не має ніяких заборгованостей, членські вкладки вплачувано своєчасно, що наглядно видно із вичерку дат розметових розчислень з Головною Канцелярією УНСоюзу.

Микола Вацик, голова Контрольної Комісії 19-го Відділу у звіті ствердив, що книговедення Відділу за минулий рік ведено взірцево, а розмети за деякі місяці були вплачувані: 17, 18, 20, 22, і 23, тобто вчасно. Видатки Відділу в 1977-му році були мінімальні.

Після дискусії над звітами й уділенні абсолюторії уступаючій Управі приступлено до вибору нової Управи Відділу.

Номінаційна Комісія в складі:д-р Микола Вацик, Роман Пурий і Петро Голіят запропонували наступний склад Управи на 1978 рік: Григорій Божик — голова; Юліян Осадца — заступник голови; Роман Голіят — секретар; Іван Галавай — заступник секретаря; інж. Петро Голіят — касир; Мирослав Когут — заступник касира; д-р Микола Вацик — голова Контрольної Комісії; Василь Трубич, Ярослав Тимочко й Зенко Галькович — члени Контрольної Комісії. Роман Пурій — голова Імпрезової Комісії; ярослава Лютак, Петро Григорук і Роман Кіфяк — члени Імпрезової Комісії. Роман Ковалів — представник 19-го Відділу до Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Нюйоркської Округи й до Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій Ню Йорку. Запропоновану листу присутні приняли одноголосно.

На других Зборах 19-го Відділу, які відбулися 21-го січня 1978-го року в УНДомі в Ню Йорку о год. 3:30 по полудні й якими також проводив д-р Микола Вацик, обрано делеґатів на 29-ту Конвенцію УНСоюзу. Номінаційна Комісія в складі: Григорій Божик, Роман Пурій і Микола Вацик предклали таку листу кандидатів на 29-ту Конвенцію: д-р Роман С. Голіят — делеґат на 29-ту Конвенцію, Петро Голіят — перший заступник делеґата й д-р Роман Олесницький — другий заступник делеґата. Запропоновану листу присутні приняли одноголосно.

При кінці Других Зборів, д-р Роман Голіят запізнав присутніх із життєвим шляхом д-ра Романа Олесницького, предсідника 19-го Відділу від 1962-го року. Р. Олесницький в місяці серпні 1977 закінчив 70-ий рік життя і 50-річчя громадсько - політичної праці. На внесок д-ра Р. Голіята, д-ра Романа Олесницького одноголосно вибрано Почесним Головою 19-го Відділу УНСоюзу. На дві години перед Зборами телефонував Р. Олесницький, що не може прибути на збори, бо перешкоджений.

Збори особисто вітали й бажали дальших успіхів 19-му Відділові в його розбудові: Мері Душник від Екзекутиви УНСоюзу, Іван Керницький (Ікер) — голова 457-го Відділу „Культура'' і д-р Михайло Пізнак, предсідник „Дністра'' Д-р Володимир Душник дав короткий огляд із конференції, яка відбулася у Вашінґтоні в днях 18 і 19-го січня 1978-го року для американських редакторів і радіомовлень.

На Інформаційне Бюро УККА у Вашінґтоні склали пожертви: 19-ий Відділ — 10 дол., Григорій Божик, Р. Голіят, Ярослав Тисочко по 10 дол., Р. Ковалів, М. Когут, В. Трубич і П. Голіят по 5 дол.

Обопільною виміною думок і широкою дискусією про справи УНСоюзу й „Свободи'', Роман Пурій хоче знати, чому так часто „Свобода'' бере собі „вакації'' — закінчено Подвійні Збори 19-го Відділу Українського Народного Союзу ім. Дмитра Галичина.

Д-р Микола Вацик

Гарвардський вечір в Балтіморі

Балтімор, Мд. (ФКУ) — Заходами Комітету Фонду Українознавства Балтімору відбувся тут 27 листопада м. р. в залі „Самопомочі'' вечір, присвячений Центрові Українських Студій в Гарвардському Університеті. Програмою вечора провадили члени місцевого комітету: Е. Притула, В. Татчин, Т. Хархаліс і Л. Сушко.

Головним доповідачем був запрошений бібліотекар УНІГУ Едвард Касинець, який говорив на тему: „Пам'ятки про долю української книжки'' і висвітлював прозірки з Інституту і з деяких вартісних українських книжок, які є в бібліотеках Гарварду.

Опісля Роман Процик, член ГЕ ФКУ зреферував діяльність „Українського Гарварду'' і ФКУ та поінформував про літню школу в Гарварді і подав до відома,що в цьому році ще раз оплата за навчання буде менша.

Під час Вечора зібрано 1,225.00 дол. на Гарвард — разом з декляраціями. Найприємніше було почути деклярацію /№-літнього хлопця Петра Хархаліса на Гарвард в сумі 100.00 дол.

Опісля продовжувалася дискусія за чаєм, і присутні оглядали виставку публікацій УНІГУ.

Загальні Збори 399-го Відділу УНС „Леви” в Чікаґо

У неділю 5 лютого 1978 р. відбулись у домівці УАСТ „Леви'' Річні Загальні Збори 399-го Відділу УНС „Леви''. Зборами проводила Президія у складі: М. Ольшанський — голова, З. Дзядик — секретар. По вшануванні пам'яті померлих членів (сл. п. В. Попадюка, Н. Кочерги, В. Копача), В. Кашуба відчитав протокол попередніх Зборів, що його прийнято без змін. Звіт із діяльности цілої Управи за 1977-ий рік подав фінансовий секретар Роман Б. Припхан. Стан членів у грудні 1977 р. — 306. Мимо приєднаних у 1977 році 23-ох нових членів (секретар — 21, С. Касіян і З. Дзядик по одному) стан членства не піднісся з причини великих витрат, головно у виплачених полісах.

У звітовому році вислано до Головної Канцелярії 15,648,62 дол. членських вкладок. Каса Відділу збільшилася на 201,96 дол., так що загальне сальдо виносить 1,101.34 дол. Гроші ті в більшості є заложені за вкладки членів-довжників. За старанням Відділу УАСТ „Леви'' одержало дотацію від УНС в сумі 200 дол. на спортові цілі, а секретар склав від своєї винагороди 125 дол. на „Дім Левів''.

Голова та секретар із рамени Відділу брали участь у деяких загально-громадських та церковних імпрезах та у всіх сходинах Окружного Комітету УНС. Голова Контрольної Комісії З. Дзядик ствердив, що всі записи є згідні із прилогами, книги ведені у найбільшому порядку та дав внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі. Присутні по короткій дискусії уділили абсолюторію уступаючій Управі із признанням на внесок С. Касіяна.

Пані О. Олек голова Окружного Комітету УНС, привітала Загальні Збори від Комітету і висловила признання секретареві за його дотеперішню працю. Вона також поінформувала присутніх, що наша Округа добула в минулому році 78 від. наложеної норми і взивала цілу Управу, щоби і в цьому конвенційному році вона доклала всіх зусиль, щоби бути між першими у приєднуванні нових членів. Це головно відноситься до делеґатів.

На внесок п. І. Печенюка перевибрано Управу у старому складі: Юрій Косачевич — голова, Ярослав Баторфальви — заст. голови, Роман Михалушко — касир, Володимир Голойда — рекордовий секретар, Роман Б. Припхан — фінансовий секретар; Контрольна Комісія: Зенон Дзядик — голова, Василь Бойко, Орест Шеремета — члени.

По виборах секретар відчитав листи від Інформаційного Центру у Вашінґтоні за ЗУДАК-у із проханням про фінансову підтримку. На внесок В. Бойка Збори рішили признати обом інституціям допомогу по 50 дол.

На тім Збори закінчено.

Безпосередньо по Зборах відбулись Ширші Сходини членів, на яких обрано 2-ох делеґатів та 2-ох заступників на цьогорічну Конвенцію УНС у Пітсбурґу. Делеґатами обрано: Романа Б. Припхана, Юрія Косачевича, Зенона Дзядика — 1-им заступником та Ярослава Баторфальву — 2-им заступником. По нарадах відбулась перекуска для членів.

Роман Б. Припхан

З життя інженерів в Міннеаполісі

Місцевий Відділ ТУІА в міру своїх сил і навантаження працею своїх членів старається оживити громадське життя. Стараннями голови Відділу інж. д-ра Тисовського Степана 27-го листопада м. р. відбулася виставка мистця-графіка Тирса Венгриновича. Він прибув з Польщі. Студіював в Академії Мистецтв у Кракові, де одержав диплом мистця-графіка в 1951 р. Дитячі і молодечі літа провів у Сяноці на Лемківщині і ту Лемківщину не перестав любити ніколи. В його графіці є доля Лемківщини. Картини „За свободу'', „Руїни'', „Розстріл'', „Утеча'', „Виселені'' так болюче нагадують минуле. Його Лемківщина живе в його дереворитах. Церкви на Лемківщині, деякі хрестами похилилися, бо не всі хоронені. А люди далеко в світі.

Кілька сотень екслібрісів, ікони, старовинні замки, декілька олій. Громада численно явилася оглянути цікаву виставку. Тому п'ять років був він в Америці, його виставки відвідало багато наших громадян, бо хоча він постійно проживає в Польщі, відірваний від більшого українського середовища, але тематика його торчости українська. „З його праць промовляє любов до всього, що рідне і тим самим воно близьке і зрозуміле для нас''. Місцевий мистець Олекса Булавицький, покидаючи виставку, сказав: „Мені було мило стрінутися з добрим мистцем'' Наша громада буде мило споминати мистця Венгриновича і його незабутні картини.

Василь Пакуляк

Справа Ювілейної Книги УАГ

Діловий комітет для відзначення 100-річчя Української Академічної Гімназії у Львові повідомляє всіх зацікавлених — колишніх учнів і упрофесорів Академічної Гімназії у Львові, що Ювілейна Книга УАГ вже в друкарні й вийде в половині 1978 року. Упорядковання, останню редакцію й видання Книги погодився взяти під свою опіку д-р Богдан Романенчук. Книга матиме приблизно 45 аркушів друку (720 ст.) великого альбомного розміру в двох кольорах з багатьома знімками з усієї історії Академічної Гімназії, в твердій оправі і в мистецькому оформленні кол. учня АГ Мирона Левицького.

З уваги на велике підвищення цін паперу й друкарської роботи, Книга коштує тепер в передплаті 25.00 дол., а після її появи, ціна її буде підвищена до 30.00 дол. Як хочети заощадити п'ять долярів, надсилайте передплату вже тепер.

При цій нагоді подаємо теж до відома, що наступна Зустріч учнів і професорів УАГ запляновна на суботу й неділю 22-го й 23-го вересня 1978 р. на Союзівці, цим разом спільно з колишніми учнями всіх інших львівських середніх шкіл. В часі цієї Зустрічі всі однокласники УАГ та інших шкіл матимуть нагоду відбути і свою власну зустріч у своєму колі.

Хто хотів би собі запевнити кімнату на той час на Союзівці (28.00 дол. за добу з харчами три рази денно), мусів би зробити це радше заздалегідь в адміністрації Союзівки, (тел. 914 626-5641).

Просимо всіх колишніх учнів і професорів УАГ, які ще в нас не зареєструвались, зробити це в найближчому часі й переслати ласкаву пожертву на Ювілейний фонд — видання Ювілейної Книги, адміністрація, висилки передплатникам, підготова Зустрічі та ін. вимагають великих видатків. Прізвища жертводавців будуть надруковані в Ювілейній Книзі. Якщоб колишні учні УАГ хотіли помістити в Ювілейній Книзі свою знімку на вічну пам'ятку — просимо надіслати добру знімку з чеком на 10.00 на покриття коштів кліші, і можливо також замовлення на Ювілейну Книгу. Чеки з замовленням і знімкою висилати на адресу скарбника, а за інформаціями звертатися до секретаря Ділового комітету або до голови.

За Діловий комітет:

о. митр. Мирослав Харина, голова
6934 Ditman St.
Philadelphia, Pa. 19135.

мгр Іван Р. Костюк, секретар
112 LaClede Ave.
Trenton, N.J. 08616.

інж. Роман Кравців, скарбник
2228 Mt. Vernon St.
Philadelphia, Pa. 19135.

Твердіший ґраніту пам'ятник

Із ґенерації учасників визвольної боротьби України часів Першої світової війни залишилось сьогодні на чужині небагато, але прикладом їхнього життя, ідейністю та жертвенністю вони засвідчують не раз найвищі почуття їхнього громадського обов'язку. Інколи за тих, що їх між нами вже немає, почуття високого громадського обов'язку засвідчують їхні рідні.

Двадцять два роки тому відійшов у вічність пок. Василь Шмата, начальний директор Окружного Союзу Кооператив та голова т-ва Рідна Школа в Чорткові, Галиччина. Він же — учасник визвольної боротьби 1918—20 років, який пережив фронт, полон і тиф. Не зважаючи на підірване здоров'я, Покійний працював для громади і завдяки його старанням здвигнено було у Чорткові величавий будинок гімназії Рідної Школи. В Америці, в Ню Гейвені, Покійний працював дальше віддано для Рідної Школи, за що управа вибрала його постійним Почесним Головою цього товариства.

В шістдесятиліття участи у визвольній боротьбі України, дружина Покійного, пані Софія Шмата-Данко, замість ґранітного пам'ятника своєму покійному Мужові, вклала одну тисячу долярів на українознавчі студії в Гарварді. Це властиво вже друга тисяча пожертви на цю ціль від вдови українського патріота. Пані Софія просить других до складання подібних жертв на Гарвардські студії.

Від покоління тих молодших, які переводитимуть високі ідеали своїх попередників у конкретні діла, пані Софії належить подяка й високий респект.

Роман Процик

Виставка Марти Гірняк-Воєвідки в Ню Йорку

Від 22-го до 29-го жовтня 1977 року відбувалася в Українськім Інституті Америки при П'ятій евеню і 79-ій вулиці в Ню Йорку, виставка образів Марти Гірняк-Воєвідки. Ця нагода дала метрополітальній громаді познайомитися з повно розвиненим, дозрілим творчим талантом мисткині, яка тепер живе в Чікаго.

Марта Гірняк-Воєвідка закінчила вищу освіту в Клівлендськім Інституті Мистецтва в 1962 році. Диплом магістра вона отримала в 1966 р. з Кент Стейт університету, де викладала як стипендіятка-асистентка. В 1966 і 1967 роках вона також студіювала мистецтво у Відні в Академії Прикладного Мистецтва.

Понад п'ятдесят праць на виставці, що охоплювали приблизно останніх десять років її творчости, були поділені на три головні рубрики: рисунки, акварелі, олії, енкавстика та акрилі (до цієї останньої групи звертатимусь у статті як до олії).

Цей розподіл на три окремі групи матеріялу виконання творів, має для мистця глибше чим пересічне значення, бо підкреслює його підхід до праці, який засадничо міняється, і стилево, і змістово зі зміною ужитку матеріялу. Рисунки мистця, наприклад, виразно виказують сенситивне зрозуміння прикмет олівця — його прецизности і лінії, та його спроможности охопити ясно-темні контрасти.

В рисунку ч. 1. з 1975 р. (один із серії рисунків тієї теми), видно майже каліграфічну прецизійність виконання де і змінна лінія і різноманітні ясно-темні відмінности — сенситивно опрацьовані.

В рисунках мистця видно особисту сторінку її творчости. Для неї рисунок це — поле, де не тільки вона випробовує та виказує свою технічну спроможність, але також місце, де вона застановляється над своїм відношенням до природи. Майже без виїмку темою рисунків на виставці були квіти — не в китицях, але поодинокі, відокремлені від всього іншого. Мистець дивиться на них зблизька і завважує все, кожний найменший нюанс їхньої істоти. Але це не є рисунки ілюстратора ботанічних томів; кожен квіт має свою особистість, кожен один інакше завважений і разом з їхнім уложенням в порожнім полі паперу, надає деяким із тих рисунків майже емоційну суть. Це зокрема можна завважити в серії рисунків соняшників — квіту питомо українського.

Мистця близьке відношення до природи можна також завважити в акварелях, де темою є краєвиди, в яких природа представлена нам в лагіднім настрою ясно хвилястих гір, полян, садів і т. д. Хоча в цих працях наша увага звернена радше на панораму краєвиду, як на зблизька спостереженні квіт, наше безпосереднє, близьке відношення до тих творів є збережене їхнім малим, інтимним розміром і делікатним, повним нюансу виконанням. Як у рисунках так і тут можна завважити, як зміст твору і спосіб його виконання зливаються в одну цілість. В цих творах мистець виявляє повне зрозуміння прикмет акварель, а головно їх водяної суті. Кольори є уложені один біля одного без присутности лінії, так що вони неначе зливаються зі собою. Також відношення акварелі до паперу в якій вона всякає, підкреслює зрозуміння мистця можливостей матеріялу. Часто свідомо невиповнені площі паперу грають важну ролю в композиції твору і в той сам час пригадують нам, що ті мотиви краєвиду є тільки ілюзією, і що ми справді глядимо на сенситивно уложену серію акварельних кольорів на білому папері.

Інтимність розміру тих творів, їхня делікатність виконання і навіть їх назви, як „Сльота", „Прихід ранньої весни", „Дощова пора", надають їм настрій лагідности, містерії, майже мрійности.

Рисунки і акварелі мистця є творами інтимного, приватного характеру. Натомість „олії" Марти Гірняк-Воєвідки є маніфестацією публічної сторінки її творчости. В них вона виявляє силу своєї оригінальности і в той сам час виказує глибоке зрозуміння головних тенденцій мистецтва XX сторіччя.

Як порівняти, наприклад її краєвиди в оліях з тими, що виконані в акварелях, видно виразно засадничу зміну в підході до мотиву. В олійних працях кольори є більш яркі, контрасти тональности більш гострі, та виконання більш агресивне — начерк пензля є виразний і надає творові експресивність, що до певної міри абстрагує мотиви краєвиду. Природа, яка в акварелях є ніжна, мрійна в оліях є виявлена в повнім розвитку своїх енергій — часами бурхлива, часами барвиста, замаяна.

Тема праць мистця в оліях не є обмежена до краєвидів, але включає також людську форму. Переважно одна, дві або три особи, в більшості жінки, домінують в композиції. Їхнє відношення і самих до себе і до глядача, є не тільки формального характеру, але також часто апелює нас психологічно і емоційно. Наприклад, в образі „Голова" з 1969 року, представлена жіноча голова в зеленій масці; через викривлені, відкриті вуста видно закушені зуби, так що лице виглядає і страшне, і неначе в болю. Голова відокремлена від тіла, і це створює враження мов би вона „вискочила", як паяц на спружині, з циліндрійної жовтої коробки, яка служить її також як підстава. Довкола голови є червоне поле, яке перетинає драперія з чорно-білими смугами. На тім яркім і складнім полі лежать чорні кліщі, які творять протилежний, агресивний контраст до цієї голови. Такий образ є тяжкий, майже непривітливий, мов якийсь сюрреалістичний сон. В тім мистець виказує глибінь своєї експресивности, бо примушує і себе і нас застановитися над тим, що є щось і неприємне, і незрозуміле і життi.

В образі такім, як „Плече в плече" з 1975 року натомість видно майже протилежний естетичний і тематичний підхід до твору. В нім дві жіночі форми з'єднані лагідними, контурними лініями, відгук яких знаходимо також в делікатно-хвилястім мотиві віддаленого краєвиду. Ніжний настрій твору виказується також у його пастелевих кольорах. Жінки, мов би на пляжі, відвернені одна від одної і кожна з них заабсорбована сама собою. Жінка справа поправляє довгими пальцями правої руки свою розкішну зачіску ясноволосого волосся. Такий деталь творить не тільки цікавий формальний момент в образі, але що важливіше, підкреслює настрій відпочинку, самозадоволення легкого, наче б вакаційного життя.

Мистця стилева і тематична розв'язка інших праць, де є присутня людська форма, впадає між цими двома вищезгаданими протилежними підходами. Рівень і скількість проблем, що мистець завдає собі в працях з фігуральною темою, підкреслює, що вони є найбільш складною і амбітною частиною її творчости. В деяких із тих праць, наприклад, як „Жінка в русі" з 1969 року і „На прохід" з 1977 року мистець злучує в один твір проблему форми в русі і її монументальність.

В образі „Три грації" з 1977 року, мистець розв'язує складну композицію з трьома формами і тим, що звертається до одної з найбільш знаних тем в історії західнього мистецтва, також нам чітко пригадує, що тема цих творів є критична для нашого зрозуміння їхньої суті. Наприклад праця така, як „Дві сестри" з 1975 року, представляє дві жінки очеркнені темними фіолетними кольорами, неначе вони в тіні. Їх лиця також у тіні є невиразні мов би вони свідомо ховалися за вельон глибини, може для мистця особистої, приватної символіки. Ця можливість глибшого тематичного значення твору є присутня в багатьох працях мистця.

Може найбільш виразна прикмета творчости Марти Гірняк-Воєвідки є її різноманітність підходу до праці. Ця прикмета звертає нашу увагу на талант, котрий є в повнім розвитку своїх творчих сил і котрий безпереставно виказує нові розв'язки естетичним проблемам. Це відважний і одвертий підхід до творчости, часами навіть рисковний. Остаточно тільки в такім творчім настрою може мистець рости і тим самим збагнути справжню глибінь свого таланту — котрий в Марти Гірняк-Воєвідки є небуденним.

Д-р Ярослав Лешко

У Бінґгамптоні посвячено церкву



Фото: Архирейська Служба Божа в день посвячення української католицької церкви Пресвятого Серця Христового в Бінґгамптоні, Джонсон Сіті з участю Митрополита Иосифа Шмондюка.

Українська католицька парафія Пресвятого Серця Христового в Бінґгамптоні — Джонсон Сіті, Н.Й., діждалася свого великого дня — посвячення нової церкви. В неділю, 20-го листопада м.р., наш новоіменований Митрополит Иосиф Шмондюк, при співучасті численного духовенства, поблагословив нашу новозбудовану святиню. Це сталося в 33-ту річницю від дня постання парафії 19-го листопада 1944 року.

Співслужителями врочистого благословення були: о. протоігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, о. монс. Василь Середович, наш декан, о. монс. Иосиф Федорик, о. Константин Бердар, о. Стефан Чомко, о. Севастіян Шевчук, ЧСВВ, о. Нестор Феціца, ЧСВВ, о. Роман Білецький, о. Джеймс Стіл та о. Пилип Бумбар — парох. Співав хор нашої парафії під проводом Василя Василова, нашого довголітнього диригента й дяка.

У своїй захоплюючій проповіді о. протоігумен Пащак сказав, що кожна наша новозбудована церква — це ще один доказ незломности українського народу. А святиня, що її сьогодні посвячено є особлившим того доказом, бо вона присвячена пам'яті поруйнованих дерев'яних церков в Україні. Наш нарід в горю та під ворожими ударами гартується і ніколи не здасться. Митрополит Иосиф взивав парафіян до взаїмної любови, бо любов є конечно потрібна в парафії чи якомунебудь іншому людському об'єднанні, так як і в нашому особистому життi.

У посвяченні взяли участь не лише всі парафіяни, але також багато місцевих та позамісцевих гостей. Були гості з Боффало, Елмайри, Ню Йорку, Сиракюз, Ютики.

Святочний бенкет

Понад 350 парафіян та гостей зібралися у великій місцевій бенкетовій залі, щоб взяти участь в святочному бенкеті. Митрополит Иосиф провів молитву та поблагословив дари, а о. парох привітав гостей та передав провід бенкету Михайлові Чебінякові, мужеві довір'я та співосновникові парафії.

Особливий гість о. пароха, о. Иосиф Федорик з Елізабету, Н.Дж., сказав, що в нього подвійна радість: перше, що мав нагоду бути співучасником посвячення такої чудової церкви і друге, що парохом громади, яка побудувала цей храм є його колишній парафіянин, що його він спровадив на шлях священичого стану. Головний промовець, Митрополит Иосиф виявив особливу радість з приводу нашого успішного завершення побудови нової церкви. Висказуючи свою радість, Високопреосвященний дуже гарячо взивав всіх присутніх, щоб щиро придержувалися свого обряду та працювали для своєї рідної церкви.

Побажання й привіти складали: стейтовий сенатор Воррен М. Андерсон, парох місцевої української православної церкви о. митрат Франко Т. Лаврик, представник „Провидіння" о. Константин Бердар та попередній наш парох о. Севастіян Шевчук, ЧСВВ. Відчитано привіти від нашого конгресмена та посадників. Зокрема замітним був привіт о. митрата Лаврика, який висказав свою радість з приводу сусідства двох українських церков та сподівання, що в майбутньому, як і дотепер, зможемо спільно зробити багато доброго для нашого народу. Після привітів о. парох щиро подякував всім, що причинилися чи то до побудови церкви, чи до її величавого посвячення.

У наших торжествах взяли також участь о. декан Богдан Волошин, о. Богдан Смик, о. Олександер Мачков, парох закарпатської католицької церкви, о. Джеймс Кейн і о. Альфред Бебел, оба римокат. священики, сестра Селеста (єдине покликання з нашої парафії), архітект Аполінарій Осадца з дружиною й дочкою, знаний мистець Рем Багаутдин та особливо дорогі гості отця пароха й усіх парафіян — його мати Софія Бумбар та його сестра й сестрінок.

На закінчення наші танцюристи — молодці під проводом Христини Ковак, а старші Петра Салькова — розвеселили присутніх своїми гарними танками. А церковний хор проспівав декілька пісень. Молитву провів о. протоігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ.

Церква-Пам'ятник

„Цю церкву Пресвятого Серця Христового збудовано в пам'ять зруйнованих дерев'яних церков в горах Карпатах в Україні" — це є перше речення присвяти, що її вмуровано в угольний камінь церкви. Фотокопія присвяти надрукована на першій сторінці Пропам'ятної Книжки, виданої з нагоди благословення церкви. А ось перше й два останні речення з опису архітектури церкви, що подав архітект Аполінарій Осадца: „Церква має всі стилеві прикмети дерев'яних карпатських церков, при чому ані в плині, ані в зовнішньому вигляді, ані в конструкції вона не є копією якоїсь церкви в Карпатах". І останні: „Цю церкву, неначе вітку з чудової галузі церковного будівництва карпатських гір перенесено на новий ґрунт. Для старших вона буде спогадом і тугою за втраченим, а для молодших та для чужих буде ще одним доказом справжнього багатства української народної культури".

Так, ми горді з нашої нової церкви. І напевно архітект Аполінарій Осадца вдоволений зі свого нового професійного успіху. Бо вже від часу, коли будова досягала верхів-бань, почала вона викликувати велике зацікавлення в околиці. А тиждень перед посвяченням на т.зв. „опен гавз" прийшло понад тисяча осіб, які зі зацікавленням подивляли не лише її зовнішню форму, але також гарно придумане внутрішнє викінчення. А коли ми доповнимо її внутрішнє устаткування (ікони, павук, іконостас), то вона буде справжнім пам'ятником та гідним вкладом у скарбницю нових культурних надбань цієї країни.

(В.І.)

Вісті з Осередку Української Культури і Освіти в Канаді

Загальні Збори Осередку Української Культури і Освіти, які відбуваються раз на три роки, звичайно під час Конгресу Українців Канади, відбулися в неділю, 9-го жовтня м.р. в авдиторії Планетаріюм у Вінніпегу, при численній участі не тільки місцевого, але й позамісцевого членства.

Збори вступним словом відкрив Президент Осередку Володимир Климків, головував на Зборах д-р М. Мицик з Торонта, секретарювали - Анна Вах з Овен Савнду, Онт. і Орися Трач з Вінніпегу

Цьогорічні Загальні Збори ОУКО були дещо відмінні від попередніх, бо вже на самому вступі Зоряна Гайворон, заступниця Президента Осередку, проголосила важливу подію: започаткування філією УНО в Ст. Боніфас сумою дол. 70,000 фундації ім. Олександра Кошиця, відсотки якої були б призначені на утримання і ведення праці в Осередку. Президент Володимир Климків покликав голову сентбоніфаської філії УНО Івана Каптія та присутніх членів на сцену і склав їм щиру подяку за цей благородний жест, збори привітали їх рясними сплесками, а Зоряна Гайворон закликала всіх підтримати своїми пожертвами новостворену фундацію. Фундаторами можуть стати ті, що вплатять дол.50.00 і вище. Вже на Зборах наспіли пожертви: філія УНО в Ст. Бонифас - дол.1,000.00, Володимир і Маруся Климкові та Евген і Зоряна Гайворон зобов'язалися складати по дол.100.00 річно до фундації; по дол.50.00 склали: д-р С. Дершко, маестро Л. Молодожаннин і І. Каптій, голова філії УНО в Ст. Бонифас.

Другою замітною подією було відзначення заслужених членів Осередку почесним членством та членів-жертводавців - членами-добродіями ОУКО.

Отець д-р Олександер Баран представив першого почесного члена - д-ра М. І. Мандрику, 91-літнього поета, науковця та невтомного організатора і провідного громадського діяча центральних українських установ, як Комітет Українців Канади, Українська Вільна Академія Наук, а також Осередок Української Культури й Освіти, в яких весь час був на провідних позиціях.

Проф Яр. Розумний представив другого почесного члена ОУКО - професора Альбертського університету Манолія Лупула, директора Канадського Інституту Українських Студій в Едмонтоні, кол. голову федерації Українських Професіоналістів і Підприємців Канади і одного з культурних діячів, які започаткували двомовне, українсько-англійське. навчання в публічних школах Едмонтону.

В. Климків представив наступних двох почесних членів - інж. Василя Топольницького, організатора українського кооперативного руху в Канаді і довголітнього працівника на цьому полі, як теж активного діяча в системі Осередку, та д-ра Павла Маценка, одного з основоположників ОУКО, довголітнього його працівника, найкращого знавця української церковної музики та автора наукових праць

Членами добродіями іменовано меценатську філію УНО в Ст. Бонифас і п-во Андрущишинів з Вал д'Ор, Кве., які подарували до Осередку рідкісну книгу релігійних законів/Номоканон/, видану 1674 р. славнозвісною Почаївською Лаврою в Києві.

Після цього винятковостого вступу одобрено порядок нарад Зборів та приступлено до формального їх переведення.

Обширний звіт екзекутивного директора д-ра Богдана Климаша з'ясував багатогранну працю Осередку за останніх три роки. Основою діяльности Осередку є його різноманітні колекції. До групи важливіших належать: музейна збірка з перевагою експонатів етнографічного та історичного характеру картинна збірка, бібліотека та архіви. Всі разом творять одну з найбільш унікальних українських збірок приміщених під одним дахом у світі. Щораз то більш зростання колекцій вимагає постійної праці їх впорядкування та каталогування. Дотепер скаталоговано І, 500 експонатів. Копію каталогу здепоновано в Національному Музеї в Оттаві та тим збагачено державну скарбницю культурними надбаннями українців.

Бібліотека Осередку, одна з найбагатших українська книгозбірня на американському континенті, защораз поповнюється новими книжками, газетами і журналами.

Збірка мап, афіш, фотографій, прозірок, звукових записів і т.п. постійно збільшується.

Колекція мистецьких картин і скульптур також швидко зростає та займає поважне місце в галереї Осередку.

В архівному відділі, завдяки грентів від федерального уряду, вже є готовий довідник архіву Івана Боберського та почато працю над впорядкуванням газетних вирізок. Серед більших збірок, які збагатили архіви Осередку впродовж останніх 3-ох років, є матеріяли і документи „Жіночого Світу" та „Нового Шляху", як теж збірка вирізок з англомовної преси, передана Комітетом Українців Канади.

У праці Осередку займають теж важливе місце різнородні виставки українських і неукраїнських мистців - мистецькі і музейні, історичних і етнографічних експонатів. Таких виставок відбулося впродовж трьох останніх років досить багато не тільки в приміщенні Осередку, але й у інших приміщеннях у Вінніпегу та в деяких місцевостях поза Вінніпегом, як напр. Давфин, Содбури, Вегривил і ін. Ціллю виставок є знайомлення канадського суспільства, а зокрема шкільної молоді з українською мистецькою спадщиною. Великою популярністю втішалися започатковані лекції писання писанок в 1976 році і повторені 1977 року. Сорок чотири школи та поодинокі угруповання радо навчалися штуки нашого писанкового мистецтва.

До особливих подій-імпрез ОУКО в останніх 3-ох роках належить прийняття для жінок-добровольців, на якому гостем-промовцем був директор Мистецької Галерії Вінніпегу Роджер Селбі; вечір присвячений пам'яті Тетяни Кошиць у 10 річчя її смерти з виставкою зібраних нею важливих експонатів та споминами про неї її близьких друзів; прийняття для жертводавців Осередку та два публічні виступи у Вінніпегу видатного, тепер уже покійного мистця Василя Курелика, спонзорованих Осередком навспіл з Манітобським університетом. До важливих подій годиться теж зарахувати видання книжки про творчість Олександра Кошиця в 100-річчя його народження/автора д-р Мирослава Антоновича/, видання „Вістей Осередку" та численних вістей про Осередок в українській і науковій пресі.

Це тільки в загальних рисах накреслена трирічна праця Осередку. Перед Осередком ще багато різних важливих завдань, але найближчим і необхідним з них-це докінчення початого ремонту будинку, в якому після того можна буде розгорнути працю на широку скалю.

Годиться згадати, що до прибуття теперішнього екзекутивного директора Осередок завдячує свій розвиток таким відданим працівникам, як попередній екзекутивний директори Галині Мухині, Марійці Климків, Софійці Качор, Олен Козоріс і ін.. Президентам і членам Дирекції ОУКО, як також численним добровільним працівникам.

Фінансовий звіт подав чартерований авдитор Осередку Василь Ратуський.

Голова Статутової Комісії проф. Яр Розумний запропонував кілька змін до статуту ОУКО, з яких деякі прийнято, а деякі відкладено до одобрення на Чергові Збори.

Збори закінчено обранням нової Дирекції і Контрольної комісії. На пропозицію голови Номінаційної комісії, з доповненням Зборів президентом Осередку одноголосно обрано о. д-ра Олександра Барана. До дирекції ввійшли з Вінніпегу: Володимир Климків, попередній президент, Стефанія Бубнюк, Роман Бабух, Зоряна Гайворон, Степан Горчинський, Олег Герус, Данило Загарія, Володимир Каптій, Степан Корбутяк, Мотря Кидонь, Богдан Климків, Федір Кузик, Василь Мативійчина. Сергій Мухин, Степан Приступа, Коні Сарчук, Елеонора Симчич, Галя Столяр, Орися Трач і Іван Шкварчук, з-поза Вінніпегу: сенатор Павло Юзик, Зенон Гаврилюк, Зоряна Грищенко-Лугова, Модест Мицик, Марія Стефура, Василь Курилів, Зенон Погорецький, Роман Осташевський, Василь Ситник, Василь Веринга, Олекса Петришин і Богдан Кошарич, Дорадчий комітет: Ярослав Розумний, Василь Ратуський, Павло Маценко, Леонід Молодожанин, Володимир Гладій, Богдан Гладій, Богдан Гевак, Ярослав Семчишин, Степан Яворський, Михайло Іванчук, Осип Винницький і Михайло Лисий. Контрольна комісія: Роман Саведчук, Микола Мельник, І.С. Петришин, Іван Гевриk і Юрій Гвоздулич.

* * *

Новообрана Дирекція, на чолі з президентом о. д-ром Бараном, яка складається, за малим винятком, з молодих енергійних людей, приступила зразу після Зборів до інтенсивної праці. Намічено комітети, які відповідають за різні ділянки праці в Осередку. Найбільша увага зосереджена на закінчення розпочатого ремонту будинку. Відновлення знадвору вже закінчене, а тепер іде основне перебудовання всередині. До завершення цієї праці, як і ведення дальшої діяльности в Осередку, зрозуміло, потрібні фонди. Члени Дирекції докладають усіх можливих зусиль, щоб ці фонди здобути. Головним джерелом здобуття фондів і тривкою базою матеріяльного забезпечення Осередку, поза частинні гренти від уваги, це розбудова новоствореної фундації та щораз то більше здобуття нового членства. Найближчим одначе завданням - це подвоєння членства Осередку. В тій цілі комітет членства вже поробив відповідні заходли та сподівається позитивного відгуку від свідомого українського громадянства. Сподіваємось також, що й цих кілька слів про Осередок, про звідомлення з важливіших ділянок його праці також знайде належний відгук читачів. Вийдім назустріч Осередкові та допоможім сповняти йому надзвичайно важливе завдання: бути центром збереження і розвитку українських культурних цінностей поза межами України.

Стефанія Бубнюк

Де наше громадянство?

Після двох гостинних концертів струнної оркестри Музичного Інституту ім. М. Лисенка з Торонта в Ню Йорку і Філядельфії, приходить на думку питання: чому наші дві великі громади так байдуже поставились до цих чудових концертів, які вимагали так багато праці і посвяти? Нахаль, нюйоркська та філядельфійська громади не виявили належного зацікавлення і не підтримали цих молодих ентузіястів музики, на чолі зі своїм відданим диригентом, проф. Іваном Ковалевим.

Треба подивляти, що проф. Ковалеву вдалося зорганізувати таку оркестру при Українському Музичному Інституті в Торонті (ми в Америці таким досягненням не можемо похвалитись), яка вже другий раз приїхала до нас зі своїм гостинним концертом.

Дуже часто чуємо нарікання, що наша молодь мало цікавиться серйозною музикою та кожного року менше учнів вписується до музичних шкіл. Якраз тому ми повинні були численно прибути на концерти цієї оркестри, щоб дати нашим молодим музикантам належну моральну і матеріяльну піддержку.

Після того, як вони вклали стільки праці і зусилля, щоб приготовити ці концерти, вони вернулись назад до Торонта з дефіцитом і навіть не покрили своїх видатків. Але напевно ще більш прикре для них було те, що так мало наших громадян прийшло їх послухати, а шкода, бо пропустили два чудові концерти.

Оксана Кузишин

Праця Школи Українознавства т-ва „Самопоміч" в Ню Йорку

Виставка рисунків, малюнків, ручних робіт із соломи шкіри, -дерева, різьби, кераміки, матеріялів із сукна, малюнки акварелею, олією, олівцем, наклеянки тощо. Дуже цікаво було нам, численним відвідувачам, оглядати виставку, як також провести розмову з директором Школи ентузіястом-виховником д-ром Романом Дражньовським, що хоче все разом з учительським Збором внести щось нового в Школу.

Памятаємо, як минулого року по довгих заходах вдалося, йому улаштувати спільну ґрадуацію матурантів в якій взяло участь п'ять Шкіл Українознавства, що зробило дуже додатний відгук, зокрема серед молоді. Цього року відбувся семінар для старших кляс „Деревна архітектура в Україні", а тепер виставка ручних робіт учнів. Ми були зворушені, оглядаючи експонати різних квітів, краєвидів композицій. Виявляється, що наші діти є дуже вигадливі і талановиті. А особливо, як малі діти уявляють собі Україну. Майже на кожнім рисунку, крім хати, — садок, соняшники, колодязь а передусім сонце, навіть часом велике з промінням на цілий рисунок. Дитина уявляє собі Україну квітучу, співучу (на однім рисунку двоє дітей з отвореними ротиками співають. Збоку кілька нотних знаків). На всіх малюнках мусить бути щось з України. Навіть глечик з квітами прикрашений вишивкою. А який гарний зразок городженого плоту!

Цього року також започатковано клясу для англомовних дітей, що успішно розвивається. Крім науки релігії що веде для учнів католиків веде о. С. Шевчук ЧСВВ, а також для православних о. прото. В. Базилевський.

Школа Українознавства Т-во „Самопоміч" приміщується в модернім, просторім будинку Української Школи оо. Василіян. В Школі викладає 14 учителів і має 11 кляс.

Виставка культурно і естетично влаштована з виховного боку дуже потрібна. Завдячуємо її ідеї і зорганізуванні проф. Белли Чмух. Великою допомогою були п-во — Маєвські, Л. Тершаковець, Томаселлі і П. Л. Лозова з дочкою Ганною, нашою визначною минулорічною ґрадуанткою.

Ольга Соневицька

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ НТШ

Ню Йорк. (Р. К.). — В суботу, 11 березня 1978 р., в годині 4-ій по пол., Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА і його Філологічна Секція влаштовують Святочні Сходини на пошану свого патрона, Тараса Шевченка. Сходини відбудуться в залі Пластового Дому, 144 Друга евеню в Ню Йорку. Сходини відкриє і ними проводитиме проф. д-р Василь Лев. Проф. д-р Микола Чировський дасть звідомлення про працю Американського НТШ в 1977 році. Доповіді виголосять: д-р Микола Вацик на тему „Історія першого видання Шевченкового „Кобзаря" і д-р Василь Вергун — на тему „Тарас Шевченко в світлі геніології". Д-р Ярослав Падох виголосить заключне слово.

Вшановуючи пам'ять несподівано померлої
бл. п. Ірини з Лисяків Стрийської
Земляки-Станиславівці, Друзі і Знайомі в час похорону, 18-го лютого 1978 р. у Клівленді-Парма, зложили:

на УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ:

Зеня і Степан Галяревичі	30.00
Люна й Микола Гірняки	30.00
Христина й Ярема Раковські	30.00
Марта й Роман Кассараби	30.00
Лариса й Андрій Попелі	25.00
Осип Гайський	25.00
Нуся й Богдан Сатурські	20.00
Марта й д-р Богдан Цимбалісті	10.00
Разом	$200.00

на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ-АРХІВ у КЛІВЛЕНДІ, Огайо:

Ніна Раковська	$20.00
Соня Волчук	10.00
Наталія і Леонід Бачинські	10.00
Осип Гайський	10.00
Разом	$50.00

ПОДЯКА

Цією дорогою складаю щиру подяку Рідні, Приятелям, Знайомим і Всім, що прийшли з потіхою та поміччю в тяжких хвилинах мого горя, з приводу смерти мого Доброго Чоловіка, який відійшов у Вічність дня 19-го жовтня 1977 р. в Рочестері, Н. Й.

сл. п.

Інж. ВАСИЛЯ ШЕРЕМЕТИ

Складаю щиру подяку Високопреподобному Отцеві Шамбелянові Миколі Бабакові та Отцеві Діяконові Петрові Дудякові за молитви та похоронні відправи.

Висловлюю мою щиру подяку за пожертви на Служби Божі та молитви за спокій душі Покійного. Дякую за вислови співчуття усні, листовні та телефонічні. Моя щира подяка 47-му Відділові Союзу Українок Америки за участь у Панахиді та похороні. Дякую Всім, що вшанували пам'ять Покійного і зложили свої пожертви на Фонд Будови Церкви та добродійні цілі. Дякую Всім, що надіслали квіти та обложили домовину Покійного. Дякую був. моїм Учням Рідної Школи за участь у Службі Божій.

Нехай Всевишній Господь нагородить щедро Вашу відданість і жертву.

СТЕПАНІЯ ШЕРЕМЕТА — вдова

В ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і ніколи Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.

ГРИГОРІЯ ЛЯШЕНКА

буде відправлена
ПАНАХИДА
в суботу, 11 березня 1978 р., о год. 6-ій веч. у церкві св. Юрія Переможця в Ярдвілл, Н. Дж.

Дружина — КАТЕРИНА
ДІТИ і ВНУКИ



Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, 6-го березня 1978 р., по довгій і тяжкій недузі, відійшов у Вічність, на 80-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ і ДІДУСЬ

бл. п. інж. екон.

ЯКІВ АНДРІЙОВИЧ БАЛАБАН

нар. в Писарівці, Винницької обл. в Україні.

Сотник Армії УНР, учасник Зимового Походу 1919 р. і боїв на Карпатській Україні, в'язень мадярських таборів, б. член Управи Т-ва Прихильників УНРади, член Управи Т-ва Українських Інженерів в ЗСА, голова Контрольної Комісії Церковної Ради УПЦеркви св. Володимира в Ню Йорку.

ПАРАСТАСИ з ПАНАХИДАМИ будуть відправлені в четвер, 9-го і п'ятниця, 10-го березня 1978 р., о год. 6:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми, при Схід 7-ій вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 11-го березня 1978 р., о год. 9-ій ранку, на цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж., де буде в Церкві-Пам'ятнику відправлена ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ.

Горем прибиті:
дружина — ЕМІЛІЯ
сини:
ЗИНОВІЙ з дружиною ГАЛИНОЮ і дітьми
МИХАСЕМ і УЛЯНОЮ
ОЛЕКСАНДЕР
БРАТ і СЕСТРИ в Україні
швагер — ТАРАС ПАВЛИК з дружиною ОЛЬГОЮ
свати — ІВАН і ВАЛЕНТИНА ПОБІГУН
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні

Шановним Гуцулам до відома.

Оцим повідомляю, що я вже не є головою ред.-колегії Гуцулії, ні Історії Гуцульщини, ані членом Гуцульського Дослідного Інституту. Свою резиґнацію я склав на руки голови Гуцульської Конференції Панові Іванові Андрусякові ще 25-го листопада 1977 року.

Д-р Василь Стефурак

Корпорація „Українська Опера" у ЗСА
у глибокому смутку повідомляє Українське Громадянство, що в понеділок, 6-го березня 1978 р., ненадійно, відійшов у Вічність у Ню Йорку



бл. п.

Д-р ВОЛОДИМИР НЕСТЕРЧУК

видатний суспільно-громадський діяч, голова Контрольної Комісії Корпорації „Українська Опера".
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
•
Шановній Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

Корпорація „Українська Опера"



Ділимося болючою вісткою з Родиною і Громадянством, що 7-го березня 1978 р. в Нюарку, Н. Дж., відійшла у Вічність, наша Найдорожча і Незабутня МАМА, БАБУНЯ і ТІТКА

бл. п.

МАРТА з ЗАДИЙКІВ ДАЦКОВСЬКА

народж. 7-го квітня 1895 р. в Богданівці, пов. Скалат, Україна.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 10 березня 1978 р., о год. 8-ій веч., в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Springfield Avenue, Irvington, N.J.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 11-го березня 1978 року з того ж пох. заведення, о год. 9:15 ранку до церкви св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а відтак на цвинтар Evergreen Cemetery, Hillside, N.J.

В глибокому смутку:
сини:
АНТІН
БОГДАН з дружиною ЛІВІЄЮ
внуки: КОРНЕЛЬ, ЛЮБОМИР і МАРКАНТОНІ
СЕСТРІНКИ з родинами в Америці і ближча та дальша Родина в Україні, ЗСА і Польщі
281 Eastern Parkway, Newark, N.J. 07106



Ділимося сумною вісткою, що 6-го березня 1978 року, ненадійно і передчасно, відійшов у Вічність

св. п.

Д-р ВОЛОДИМИР НЕСТЕРЧУК

незабутній Друг, великий кооператор на Батьківщині, президент Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку, діючий голова на Сході Централі Українських Кооператив Америки.

•

Опечаленим Дружині, Дітям і всій Родині, як рівнож всім Кооператорам висловлює найглибші співчуття —

ЦЕНТРАЛЯ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ АМЕРИКИ

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Варвари Плахтій
зложили на Патріярший Фонд:

Ольга і Ярослав Гафткович	$25.00
Богданна і Богдан Саламаха	25.00

•
Мужеві Покійної складаємо щирі вислови співчуття.



Трагічний для нас день 27-го лютого 1978 р., нагло і несподівано, на удар серця, відійшов від нас, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п. ВАЦЛАВ ПАТОЧКА-ДЕКЕНС

уродж. 28-го вересня 1905 р. в Чехії.

КРЕМАЦІЯ відбулася дня 2-го березня 1978 р.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Остались в глибокому смутку:
дружина — КЛЯВДІЯ з КОРДУБІВ
з дочкою і внуком
і Родина на Чехії

ШАНОВНІ ДЕЛЕҐАТИ Й ДЕЛЕҐАТКИ 29. КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ! КОНВЕНЦІЙНА ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ, МЕТОЮ ЯКОЇ Є ПРИДБАННЯ 3,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ВЖЕ ПОЧАЛАСЯ. ПРОСИМО ВАС ПАМ'ЯТАТИ ПРО „ДЕЛЕҐАТСЬКУ ДЕСЯТКУ" НОВИХ ЧЛЕНІВ! ВАШ ГОЛОС БУДЕ ТИМБІЛЬШ ПЕРЕКОНЛИВИЙ, ЧИМ БІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ ВИ ЗОРГАНІЗУЄТЕ ДО КОНВЕНЦІЇ

Особливе признання для Лідії Мостової

У газеті „Ірвінгтон Геральд Трібюн", у виданні з 9-го лютого ц. р., появилася інформація, що Лідію Мостову, ученицю останнього року в Ірвінгтонській середній школі, найкращу ученицю в цій клясі, Товариство професіоналісток і бизнесменок вибрало на „Дівчину місяця лютого", поміщуючи її прізвище на спеціяльній таблиці перед школою.



Лідія Мостова

Лідія Мостова, дочка Дарії і Ореста Мостових, замешкала в Ірвінґтоні, закінчила початкову католицьку школу св. Івана Хрестителя, отримуючи нагороду за осяги в українознавчих предметах. Вона також, на протязі 12-ох років навчалася в Школі Українознавства, закінчуючи її іспитом зрілости з відзначенням.

Під цю пору Ліда у цій же школі є скарбником у Відділі Крайового Почесного Товариства, членом кількох клюбів — Латинського Аґоріянців та Ціцерона, а також сповняла функції секретаря Дискусійного клюбу.

Багато праці в школі, які завершилися цими гарними успіхами і зайняття в різних шкільних клюбах, зовсім не відтягали Ліду від активности в житті молодої української громади, і вона будучи пластункою 20-го Куреня ім. Марти Борецької в Ірвінґтоні, займала пост виховника. У вільних хвилинах вона любить читати книжки, а також писати короткі оповідання і есеї.

З уваги на близьку градуацію із середньої школи Ліда внесла подання на різні університети, як: Ратґерс, Дру, Фармацевтична школа та Доглес коледж. В її плянах — студії стислих наук або математики, а згодом в майбутності вона думає присвятитися науці дослідів у медицині.

Крім неї, в її родині, є ще її сестра Люба Ратич, студентка Ратґерського університету, в 1974 році її обрано на „Міс Союзівка 1975" і її 11-річний брат Олег, учень 6-ої кляси початкової української католицької школи св. Івана Хрестителя. Родина Лідії Мостової є членами 25-го Відділу УНСоюзу. **Н. Н.**

АКТУАЛЬНІСТЬ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

слава України.
Отак і ви прочитайте,
щоб не сонним снились
Всі неправди, щоб розкрились високі могили
Перед вашими очима,
щоб ви розпитали
Мучеників: кого, коли, за що розганяли!

Коли українці пізнають свою славну історію, тоді знов блисне давня слава України.

І оживе добра слава, слава України,
І світ ясний невечерній тихо засіяє...

Ю. Івакін вірно написав, що „І мертвим і живим" зберігає свою національно-політичну дієвість протягом більш ніж сторіччя", але він дуже помиляється, пишучи, що Шевченків твір є „зброєю боротьби з українськими націоналістами". Це є зброя українських націоналістів!

Та найкраще оцінив Шевченкове „Посланіє" згадуваний вже академік Степан Смаль-Стоцький:

„Довго-довго, цілими роками за думою думи вилітали в поета, давили, роздирали його серце, аж найшли в „Посланії" свій викінчений, мистецький вираз, образовість і дикція якого, навіть і без огляду на його пророчу ідейність, кажуть нам цю поему залічити до найкращих поетичних творів. Ідейністю своєю це такий великий твір, що він повсякчас актуальний і тепер актуальний, актуальність якого не скінчиться навіть із самим здійсненням ідеалу. Нехай вже нема кріпацтва, яке займає в „Посланії" дуже важне місце, то є ще інші, не менш важні кайдани, кайдани духові, кайдани зледащілости, облуди, лукавства й інших зі становища естетики неґідних прикмет, які стоять на перепоні до здійснення великого Шевченкового ідеалу" (ст. 111) про свою хату і свою правду, це значить про самостійну Україну, без опіки „старшого брата", який тепер закладає на Україну такі важкі кайдани, щоб її зовсім знищити, щоб зліквідувати український нарід.

Ворог із Москви може складати пляни на знищення українського народу, бо той нарід не слухає молінь і благань свого пророка, свого найбільшого сина в нових часах — Тараса Шевченка, який навчав нас, що треба „одностайно стати", бо тоді можна було б „Полтаву дістати". Шевченко і в „Посланні" кличе нас і тепер до єдности, бо тоді „усміхнеться заплакана мати" Україна.

ї забудеться срамотна давня година.
І оживе добра слава, слава України,
І світ ясний, невечерній тихо засіяє...
Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

Бібліографія

1. Степан Смаль-Стоцький. Т. Шевченко. Інтерпретації, Варшава, 1934, ст. 237.
2. Є. П. Кирилюк. Т. Г. Шевченко. Життя і творчість. Державне в-во України, Київ, 1959, ст. 679.
3. Ю. О. Івакін. Сатира Шевченка. В-во Академії Наук Укр. РСР., Київ, 1959, ст. 336.
4. Д-р Лука Луців. Незмінний Шевченко. Шевченківський Альманах УНСоюзу на 1964 рік. Джерзі Сити, Ню Йорк, 1964, ст. 41—52.
5. Д-р Лука Луців. „Бо москалі чужі люди". Шевченківський альманах УНСоюзу, Ню Йорк—Джерзі Сити, 1961 ст. 35—49.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого глена!

ТУСМ заповідає...

(Закінчення зі ст. 1-ої)



Пані Квітка Стецюк, секретарка 25-го Відділу УНС, передає пожертву цього Відділу на оборону Юрія Шухевича. На фото (зліва): Оксана Дацків, Андрій Прядка, Квітка Стецюк, Ігор Зварич і Стефанія Грицковян.

ринки, легендарного Головного Командира УПА, 28-му річницю з дня смерти якого щойно відзначила українська спільнота у країнах вільного світу.

Крайова Управа ТУСМ-у буде вдячна також усім тим громадянам, які захочуть прийти з фінансовою допомогою для покриття коштів, пов'язаних з демонстраціями й іншими акціями. Першу пожертву в сумі 50 долярів склала на руки голови КУ ТУСМ-у секретарка 25-го Відділу УНСоюзу пані Квітка Стецюк, виконуючи ухвалу Річних Загальних Зборів цього Відділу, які призначили на громадські цілі пожертв в сумі понад 700 долярів. Корепонденцію для ТУСМ-у можна скеровувати на адресу:

Ukrainian Student Organization of Michnowsky (TUSM)
National Board
136 Second Avenue
New York, N.Y. 10003.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ

Ню Йорк, Н. Й. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю 10-го березня ц. р. о год. 7:30 вечора, у приміщенні цього Клюбу доповідатиме проф. Михайло Кучер на тему: „Слово, як національно-формуючий чинник". Після доповіді — дискусія.

ТАРЗАН, Ч. 7913. Пляни



Додумався!... Бандити, які вживають військовий літак, зістрілюють або змушують приземлюватися будь-які інші літаки, що пролітають понад цими джунґлями!

А відтак вони обкрадають ці знищені літаки!

Між іншим, недалеко звідсіля я бачив ще один збитий літак!

Ми негайно розправимося з тими бандитами... І в той же час дістанемо назад наші самоцвіти!... До побачення, приятелю!

Гей!... Зачекайте хвилину!